
Protokoll

Regionstyrelsen

27 september 2023

Regionstyrelsens protokoll

Plats och tid	Bornholm, Rådhuset Visborg, 27 september 2023, klockan 09.00–14.00
Beslutande	Meit Fohlin (S), ordförande Andreas Unger (M), 1:e vice ordförande Eva Nypelius (C), 2:e vice ordförande Filip Reinhag (S) Thomas Karlström (S) Oscar Lindster (S), § 288 - 310, 312 - 333 Håkan Ericsson (S), tjug ersättare Jenny Larsson (S), tjug ersättare, § 311, 334 Mariette Nicander (M) Lina Runander (M), tjug ersättare Johan Malmros (C) Eva Ahlin (C) Johan Asplund (KD) Saga Carlgren (V) Jennifer Medin (MP) Lars Engelbrektsson (SD)
Ersättare	Greger Eneqvist (S) Helena Bogsjö (S) Mårten Silvé (M) Anna Eklund (L) Jörgen Benzler (V) Micke Seid (MP)
Övriga	Stefan Hollmark, regiondirektör, RSF Helena Hagstedt, stadssekreterare, RSF Martin Jonsson, projektledare, TKF, § 289 Angelica Andersson Fihn, avdelningschef, RSF, § 293 -296 Per Wallstedt, fritidsstrateg, RSF, § 296 Anette Jansson, programansvarig, RSF, § 304 Ulrika Jansson, ekonomidirektör, RSF, § 310 Christer Stoltz, beredskapsstrateg, RSF, § 311 Peter Häggbom Norrby, kommunikatör, RSF, § 288 - 310, 312 - 333 Barbro Engström, kommunikatör, RSF, § 311, 334

Datum för justering	4 oktober 2023
Paragrafer	§ 288–334, varav § 306 och 313–316 justerades omedelbart
Underskrifter	Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför signaturer. Sekreterare Helena Hagstedt Ordförande Meit Fohlin Justerare Eva Nypelius

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Regionstyrelsen
Sammanträdesdag	2023-09-27
Protokollet anslås	2023-10-05
Anslaget tas ned	2023-10-27
Protokollets förvaringsplats	Regionstyrelseförvaltningen

Register

RS § 288	Information. Uppdatering om läget på massflyktingboendena	7
RS § 289	Information. Kryssningsbro	8
RS § 290	Information. Hansedagarna i Visby 2025	9
RS § 291	Information. Rapportering Internationell strategi och EU	11
RS § 292	Lägesrapport om projektet ”FRAMÅT, nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans”	12
RS § 293	Interimistiskt beslut om förändringar i LOK-stöd	14
RS § 294	Bidragsöversyn fritid - delrapportering politiska inspel	16
RS § 295	Kulturplan 2025-2028 – uppstart arbetsprocess	18
RS § 296	Förstudie ishall - återrappport	20
RS § 297	Budget 2024 – fördelning av vissa anslag	25
RS § 298	Taxa för detaljplaner och planbesked	29
RS § 299	Intern kontrollplan Regionstyrelsen 2022	31
RS § 300	Utredning Verkstadsskolan	39
RS § 301	Klimatanpassningsplan för Gotland	41
RS § 302	Information. Heidelberg Materials Cement Sverige AB ansökan om långvarigt tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken för fortsatt täkt- och vattenverksamhet	45
RS § 303	Åtgärdsvalsstudie Säkra skolvägar	47
RS § 304	Revisionsrapport. Granskning av regionens arbete med miljömål	49
RS § 305	Uppdrag. Intern samverkanstruktur för samverkan och samordning mellan nämnder och förvaltningar	52
RS § 306	Remiss. Förslag till strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidsbrandmän	54
RS § 307	Omprövning av beslut detaljplan	55
RS § 308	Förfrågan om markanvisning - Visby och Klintehamn	61
RS § 309	Förfrågan om markanvisning Visby	66
RS § 310	Ö-kostnader i ett utjämningsperspektiv	75
RS § 311	Krigsplacering av personal	80
RS § 312	Sammanträdesplan för regionstyrelsen och regionfullmäktige 2024	84
RS § 313	Delårsrapport 2 2023 - Räddningstjänsten	85
RS § 314	2024 års ekonomiska utmaning – anpassning Räddningstjänsten	87

RS § 315	Delårsrapport 2 2023 - Regionstyrelseförvaltningen	89
RS § 316	2024 års ekonomiska utmaning – anpassning regionstyrelseförvaltningen	90
RS § 317	Motion. Inventera byggbar mark i tätorter och skolorter	94
RS § 318	Motion. Utveckla Region Gotlands brottsförebyggande arbete för att ta tag i gängkriminalitet	96
RS § 319	Medborgarförslag. Regionens överskotts pengar föreslås avsättas till Birkagården	100
RS § 320	Medborgarförslag. Inför turistskatt istället för att höja skatten för bofasta	102
RS § 321	Medborgarförslag. Båthamn i Almedalen	103
RS § 322	Medborgarförslag. Säkra cykelvägar för bättre hälsa och bättre miljö	104
RS § 323	Medborgarförslag. Padelbanor i Visby	106
RS § 324	Medborgarförslag. Lägga konstgräs på A7 planen	107
RS § 325	Medborgarförslag. Förlängt driftstöd, samt förlängd tillgång till ishallar för föreningar som på grund av pandemin inte kunnat bedriva sin del av verksamheten	108
RS § 326	Medborgarförslag. Aktivitetspark med trampoliner	109
RS § 327	Medborgarförslag. Renovera och flytta statyn med Tyra Lundgren	110
RS § 328	Medborgarförslag. Nationaldagsfirande i Almedalen	111
RS § 329	Fyllnadsval. Almedalsrådet	112
RS § 330	Fyllnadsval. Arvodeskommittén	113
RS § 331	Fyllnadsval. Kultur- och fritidsberedningen	114
RS § 332	Information. Vissa inkomna handlingar	115
RS § 333	Anmälan av delegationsbeslut	116
RS § 334	Regiondirektörens information	117

RS § 288 **Information. Uppdatering om läget på massflyktingboendena**

Paragraf föregående instans: AU § 218

Regionstyrelsens beslut

- Regiondirektören får i uppdrag om att återkomma med planering, process och behov framåt för långsiktig lösning för flyktingar från Ukraina.
-

Sammanfattning

Eva Flemming, enhetschef, utbildnings- och arbetslivsförvaltningen informerade den 13 september 2023 regionstyrelsens arbetsutskott om status och läget på de olika massflyktingboendena. Det framkommer ett stort behov av alternativa bostäder för att kunna flytta främst barnfamiljer från boendena.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar att regiondirektören ges i uppdrag att återkomma med planering, process och behov framåt för långsiktig lösning för flyktingar från Ukraina.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

RS § 289 Information. Kryssningsbro

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
-

Sammanfattning

Martin Jonsson informerar regionstyrelsen om status och läget kring ”Kopparsviksbron” i hamnen utifrån trafiksäkerhet och framkomlighet. Trafikverket planerar att bygga en gång- och cykelbana längs med färjeleden dock med oklar tidsplan. Den tillfälliga gångbron kommer att användas tills den nya bron är på plats.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Martin Jonsson, projektledare, projektavdelningen, teknikförvaltningen.

Ordförande finner att informationen tas emot.

RS § 290 Information. Hansedagarna i Visby 2025

Ärendenummer: RS 2022/388
Paragraf föregående instans: REGU § 46

Regionstyrelsens beslut

- Informationen mottas.
-

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade 2021-11-24, § 347 att Region Gotland åtar sig värdskapet för det internationella evenemanget Hansedagarna år 2025. Datum för genomförande är den 5-8 juni 2025. Som värdstad åtar sig Visby att stå för verkställande och kostnader av en genomförandeorganisation, webbsida, invigning, Hansemarknad, tillhandahålla kulturscener, arrangera årsmöte och temaseminarium, säkerhet med mera. Tematisk inriktning för Hansedagarna är fastställt till ”Energiomställning och klimat” och alla delar i projektet och dess genomförande skall genomsyras av hållbarhet.

Projektets framdrift redovisas löpande till det regionala utvecklingsutskottet. Sedan förra mötet har; ytterligare en projektledare anställts om 50 %, den framtagna budgeten har noggrant granskats, flertalet ytterligare samverkansdialoger hållits. Projektledarna deltog också i Visbys delegation under Hansedagen i polska staden Toruń samt arbetat med rekrytering till ”Styrgrupp tjänstemän” och organisation.

Projektet bedöms kunna utföras inom befintlig budget. Det är av vikt att berörda förvaltningar Region Gotland känner och tar ett aktivt värdskap för att; säkra kvaliteten av evenemanget, arbeta aktivt med samverkan för folkbildning samt att näringslivets möjligheter till internationalisering via Hansenätverket tas till vara på – så att lärandet av och resultaten av evenemanget lever vidare även efter evenemanget gått av stapeln.

Bedömning

Regionstyrelsens bedömning är att en vital faktor i ett lyckat arrangemang av Hansedagarna är ett brett och attraktivt innehåll, förankring och engagemang hos det gotländska näringslivet, samverkan med andra aktörer samt att hela Region Gotland stödjer och känner ett gemensamt värdskap för evenemanget.

Arbetet går nu in i nästa fas med framtagning av och fastställande av operativ projektplan, organisation med tillhörande delprojekt i relation till effektmål och konkretisering med delmål. Likaså pågår tillsättning av styrgrupp och olika arbetsgrupper.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att arbetet i projektet Hansedagarna Visby 2025 och dess organisation borgar för att projektet kan genomföras enligt framtaget projektdirektiv.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-21

RS § 291 Information. Rapportering Internationell strategi och EU

Ärendenummer: RS 2023/967

Paragraf föregående instans: REGU § 47

Regionstyrelsens beslut

- Informationen godkänns.
-

Sammanfattning

I enlighet med *Arbetsgång för Region Gotlands övergripande internationella och EU-relaterade ärenden* (RS 2018/454) redovisas här:

- Reserapport:
- CPMR Political Bureau, den 8-9 juni, Florens, Italien.
- Östersjönätverkets arbetsmöte, den 4-6 juni 2023, Visby, Sverige.
 - Planerade nätverksmöten med deltagande från Region Gotland.
 - Inkomna inbjudningar till internationella konferenser och möten i Sverige och utomlands.
 - Övriga händelser och beslut i de prioriterade internationella nätverken:
- CPMR nyval av ordförande i november.
- CPMR Island Commission vice ordförande träder in som ordförande.
- Nominering av ledamot till CPMR Final Declaration Overview Group.
- Hansan – mötesprotokollet från delegatsmötet.
- Status i arbetet med OECD, Grekland och Kroatien om öars utveckling.
- UBC-Bulletinens vårnummer – tema *Baltic Sea Cities supporting Ukraine*.
- Rapporter från Gammalsvenskby.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-09-06

RS § 292 Lägesrapport om projektet "FRAMÅT, nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans"

Ärendenummer: RS 2022/775

Paragraf föregående instans: REGU § 45

Regionstyrelsens beslut

- Informationen godkänns.
- Regiondirektören ges i uppdrag att återkomma med en halvtidsutvärdering av projektet samt plan för hur Region Gotlands åtagande i projektet ska organiseras gentemot projektets syfte och mål. Återrapport till regionalt utvecklingsutskott under 2023.

Sammanfattning

Enligt önskemål från det regionala utvecklingsutskottet (REGU) presenteras en lägesrapport från projektet "FRAMÅT, nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans". Projektet startade april 2022 och har pågått i 17 månader. Projektet pågår till och med mars 2025. Totalt finansierar Region Gotland projektet med ca 4 400 000 kr. Projektet föddes ur en process med den i folkmun kallade "skolutredningen", dvs. "Framtidens skola". Projektet drivs av föreningen GUBIS och genomförs genom två utvecklingsbolag inom föreningen, Lustkusten Utveckling AB och Nygarn Utveckling AB.

Projektets utgångspunkt är:

- Att bidra till att skapa förutsättningar för positiv befolkningsutveckling i projektets två pilotområden.
- Att verka för att boende, företagare, civilsamhälle och offentlig sektor samverkar kring ökad attraktionskraft i pilotområdena.

Hos Region Gotland är det primärt utbildning- och arbetslivsförvaltningen (UAF), samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF) som varit i kontakt med projektet i dess första fas. Även kontakter med teknikförvaltningen (TKF) och regionstyrelseförvaltningen (RSF) förekommer.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att projektet överensstämmer väl med prioriteringen "Utveckla attraktionskraften" med inriktningen "Stärk kunskap och kommunikation om Gotlands attraktivitet" i Vårt Gotland 2040 - regional utvecklingsstrategi för Gotland. Projektets syfte är också i linje med prioriteringen "Skapa förutsättningar för byggande och bostadsförsörjning" med inriktningen "Skapa förutsättningar för ett varierat utbud av bostäder för alla".

På det stora hela fungerar dialogen väl mellan Region Gotland och projektet. Projektet har en ambition att skapa en modell för samarbetet mellan olika aktörer i lokala utvecklingsfrågor. I mångt och mycket bygger detta på hur väl interna processer är synkroniserade mellan förvaltningar i Region Gotland och externa aktörer. Eftersom fokus ligger på ett slags modellbyggande kommer regionstyrelseförvaltningen att genomföra en halvtidsutvärdering av projektet med fokus på förutsättningarna på samverkan mellan projektets olika aktörer och Region Gotland. Detta för att fördjupa oss i förväntningar som finns enligt gällande beslut i regionstyrelsen.

Utvärderingen ger en möjlighet att fördjupa oss i metodutveckling utifrån projektets syfte och därmed även hur Region Gotland förväntas arbeta vidare med projektets resultat vid projektavslut. Utvärderingen återrapporteras till REGU.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar att regiondirektören ges i uppdrag att återkomma med en halvtidsutvärdering av projektet samt plan för hur Region Gotlands åtagande i projektet ska organiseras gentemot projektets syfte och mål. Återrapport till regionalt utvecklingsutskott under 2023.

Ordförande ställer proposition på eget förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-09-06

Skickas till

Föreningen GUBIS, Kristina Olsson, ordförande

RS § 293 Interimistiskt beslut om förändringar i LOK-stöd

Ärendenummer: RS 2023/1294

Paragraf föregående instans: KFB § 43

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Region Gotland ska följa Riksidrottsförbundets nya regler för lokalt aktivitetsstöd, LOK-stöd. Beslutet gäller till dess att nya bidragsbestämmelser inom fritidsområdet är beslutade.
- Beslutet gäller endast för de föreningar som är anslutna till Riksidrottsförbundet.

Sammanfattning

Gotländska föreningar som är anslutna till Riksidrottsförbundet kan idag söka statliga medel för lokalt aktivitetsstöd, så kallat LOK-stöd, för sin verksamhet. Samma föreningar kan även ansöka hos Region Gotland om regionalt aktivitetsstöd för barn- och ungdomsverksamhet för 7-20 åringar samt för personer med funktionsnedsättning. Regler för vad godkända aktiviteter är har varit samma för Riksidrottsförbundet och Region Gotland.

Riksidrottsförbundet införde den 1 juli 2023 nya regler för de statliga medlen för lokalt aktivitetsstöd. Det innebär att Region Gotlands regler inte längre stämmer överens med deras.

Region Gotland har ett nära samarbete med RF-SISU Gotland när det gäller rapportering av både statligt och regionalt finansierat aktivitetsstöd. Eftersom reglerna är desamma behöver de ca 100 RF-anslutna föreningarna idag bara rapportera till RF-SISU Gotland, eftersom de i sin tur för statistiken vidare till Region Gotland. För föreningarna betyder det här att de endast rapporterar sina aktiviteter en gång, men får både det statliga och det regionala stödet hanterat och utbetalt.

Om Region Gotland håller kvar vid nuvarande bidragsbestämmelser för aktivitetsstöd kommer föreningarna att behöva rapportera sina aktiviteter till både RF-SISU Gotland och Region Gotland, som dessutom skulle ha olika stödregler. Det är en orimlig börda att lägga på föreningarna och de ideella krafterna som verkar. Till saken hör att RF-anslutna föreningar via RF-SISU Gotland under budgetåret 2022 rapporterat 31 133 stycken godkända sammankomster och 261 454 stycken deltagartillfällen till Region Gotland.

Nuvarande bidragsbestämmelser för fritidsområdet är beslutade i regionfullmäktige. Samtidigt genomför regionstyrelseförvaltningen en bidragsöversyn som kan resultera i nya regler. Fram till dess att nya bidragsbestämmelser är på plats föreslås att aktivitetsstödsreglerna för

RF-anslutna föreningar harmoniseras med Riksidrottsförbundets i syfte att underlätta för berört föreningsliv.

Bedömning

Bedömningen är att det är en orimlig administrativ börda för de hundratalet föreningar som är anslutna till Riksidrottsförbundet att rapportera i två olika system som har olika regler för samma slags verksamhet.

När det gäller övriga föreningar är bedömningen att eventuella fördelar med kortare aktivitetstid överskuggas av krav på ökad ledartäthet. För- och nackdelar med bidragssystemen väger således upp mot varandra. Vidare bedöms det vara en trygghetsfaktor för de föreningar som inte är anslutna till Riksidrottsförbundet att fortsätta redovisa som vanligt till dess att nya bidragsbestämmelser är på plats.

Ur ett budgetperspektiv bedöms det inte ha någon påverkan på kort sikt. På längre sikt kan däremot Riksidrottsförbundets nya regler göra det enklare för mer individuella idrotter att ha gruppaktiviteter och det skulle kunna leda till något ökade kostnader för aktivitetsstöd för Region Gotland. Samtidigt är det ett tydligt politiskt ställningstagande att fler barn och unga ska röra på sig, något som konkretiseras i genomförandeprogrammen "Kraftsamling för ett socialt hållbart Gotland 2023-2027" samt Fritidsplan 2023-2026.

Konsekvensanalys av tvärperspektiv bedöms ej som aktuellt då inriktningen i de sedan tidigare beslutade bidragsbestämmelserna följs vid tillämpning.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på kultur- och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Riksidrottsförbundets stämma Protokoll, RIM 2021

<https://www.rf.se/underwebbplatser/riksidrottsmotet/moteshandlingar/tidiga-re-rim/rf--och-sisu-stammorna-2021>

Region Gotlands bidragsbestämmelser: Kultur- och fritidsstöd Bestämmelser för stöd till kultur- och fritidsverksamhet på Gotland

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-25

RS § 294 Bidragsöversyn fritid - delrapportering politiska inspel

Ärendenummer: RS 2023/639

Paragraf föregående instans: KFB § 44

Regionstyrelsens beslut

- Delrapporteringen av bidragsöversyn fritid tas emot.
-

Sammanfattning

Med bakgrund av den kartläggning som genomförts för fritidsområdets stöd och politiska inspel på identifierade behov ser regionstyrelseförvaltningen att riktningen för det fortsatta arbetet med att utveckla ett nytt stödsystem är:

- De föreslagna målformuleringarna för stödgivningen behålls i det fortsatta arbetet.
 - Principerna för arbetet med att utforma ett nytt stödsystem är att:
 - Stöd ska fördelas jämnt för prioriterade grupper utifrån aktuell fritidsplan.
 - Stöd ska fördelas jämställt i ett helhetsperspektiv.
 - Stöden ska skapa tillgänglighet för så många som möjligt.
 - Stöden ska huvudsakligen främja bredd, men någon stödkategori kan möjliggöra spets.
- Stödformer utarbetas inom tre kategorier: anläggning, verksamhet och utveckling.
- Regelverket formuleras mer övergripande och detaljer läggs i riktlinjer och rutiner.
- Ett anläggningsstöd som bygger på faktiska kostnader tas fram samt ett förslag till ersättning för hyreskostnader mot prioriterade grupper och utifrån behov.
- Resultatet av den nationella folkbildningsutredningen kring studieförbunden ska inväntas innan det regionala stödet till studieförbund förändras.

Regionstyrelseförvaltningen ber att få återkomma gällande följande, med resurssättning och tidplan med hänsyn taget till övriga uppdrag:

- Se över taxor och avgifter för verksamhetsområdet.
- Utredda hanteringen av sociala föreningar.
- Utredda formerna för skötsel av regionägda anläggningar.

Gällande utredning kring studieförbunden:

- Regionstyrelseförvaltningen hänvisar till det tidigare förslaget kring studieförbunden samt den önskade resurssättningen för denna som gick upp till budgetberedningen 2022.

Nästa steg för arbetet är att skriva fram förslag till stödformer och kriterier för dessa, samt genomföra dialoger med området kring förslaget. Därefter ska förslaget resurssättas varefter regionstyrelseförvaltningen kommer att kalla till ett arbetsmöte med kultur- och fritidsberedningen kring förslag till nytt stödsystem samt resurssättning.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på kultur- och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Kartläggning bidragsöversyn fritid

Bilaga 2: Mål och identifierade behov samt politiska inspel

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-28

RS § 295 Kulturplan 2025-2028 – uppstart arbetsprocess

Ärendenummer: RS 2023/1488

Paragraf föregående instans: KFB § 45

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Kultur- och fritidsberedningen utses till politisk referensgrupp för framtagandet av ny kulturplan.
- Referensgruppen breddas med representant från vardera övrigt parti i regionfullmäktige om partiet inte redan är representerat i kultur- och fritidsberedningen.

Sammanfattning

Region Gotland ingår i kultursamverkansmodellen. Genom förordningen för denna och de riktlinjer som Kulturrådet stipulerar, krävs att en regional kulturplan tas fram enligt de premisser som beskrivs i riktlinjerna för modellen.

Region Gotlands nuvarande kulturplan sträcker sig till att omfatta 2024. Inför nästa planperiod, 2025-2028, behöver arbetet med en ny kulturplan påbörjas under 2023-2024 för att beslutas inför 2025.

Kulturplanen är politiskt beslutad och förvaltningsövergripande. Genomförandet sker såväl inom Region Gotlands olika uppdrag som inom kultursamverkansmodellens institutioner, andra kulturorganisationer och privata kulturaktörers aktiviteter. Samverkan i framtagandet av kulturplanen och förankring av planen är därför av allra största vikt.

Viss effektivisering av kulturplaneprocessen krävs jämfört med föregående periods process. Detta på grund av resurssättning/arbetsbelastning samt önskemål av beslut tidigare under hösten 2024 för att aktörerna ska kunna göra sin verksamhetsplanering inför 2025 enligt beslutad plan. Processledningen gör dock bedömningen att goda förutsättningar finns för en mer komprimerad process, tack vare bland annat politiskt beslutade prioriteringar och tillgång till underlag såsom områdesanalyser, utökad uppföljning, bidragsöversyn, konstöversyn och dansöversyn.

Grov tidplan:

Hösten 2023	Uppstart planering arbetsprocess. Etablerande av arbetsorganisation.
Vinter 2024	Dialogmöten.
Vår 2024	Färdigställa kulturplan.
Maj/juni 2024	Kulturplan till remiss.

Aug 2024

Färdigställande.

Sep/okt 2024

Beslut.

Som politisk referensgrupp föreslås kultur- och fritidsberedningen, vilket är samma arbetsprocess som vid framtagande av andra styrdokument inom området.

Parallellt med att kulturplanen utformas, sker arbete med ny biblioteksplan och filmstrategi. Dessa dokument ska relatera till kulturplanen, men kan också ha områdesspecifika mål och insatser.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på kultur- och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-18

Skickas till

Institutionerna inom Kultursamverkansmodellen:

Film på Gotland

Gotlands Museum

Gotlandsmusiken

Länsteatern på Gotland

Regional biblioteksutveckling

RS § 296 Förstudie ishall - återrapport

Ärendenummer: RS 2022/1213

Paragraf föregående instans: AU § 216

Regionstyrelsens beslut

- Återrapporten tas emot.
- Regiondirektören ges i uppdrag att ta fram en fördjupad ekonomisk kalkyl för byggandet och driften av en ny ishall.
- Regiondirektören ges i uppdrag att fördjupa analysen av de juridiska förutsättningarna för det av föreningen föreslagna upplägget och utifrån detta ta fram förslag på processbeskrivning, och hanteringsplan för liknande förfrågningar från föreningar i framtiden.
- Regiondirektören ges i uppdrag att ta fram ett förslag till avsiktsförklaring mellan Region Gotland och Visby Roma Hockey med syfte att övergripande beskriva vad som ska åstadkommas och hur det ska göras.
- Regiondirektören ges i uppdrag att återrapportera till regionstyrelsen under hösten 2023.

Sammanfattning

Vid regionstyrelsens möte den 30 maj 2023 fick regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att presentera fördjupade analyser för alternativ 4 när det gäller en ny ishall i Visby. Dessa analyser inkluderar en utvecklad riskbedömning samt en detaljerad finansiell analys.

Den aktuella skrivelsen belyser flera aspekter av ärendet för att ge en mer omfattande bild. Dessa inkluderar en genomgång av den finansiella situationen, utforskning av olika scenarier, juridiska aspekter av stöd och upphandling samt en översikt av processen för marktilldelning.

Bakgrunden är att Visby Ishall närmar sig 50 år sedan dess byggnation. Vissa tekniska delar är relativt nya, men anläggningen som helhet är ålderstigen och uppfyller inte längre dagens krav och förväntningar vad gäller omklädningsrum, samlingsytor och komfort. Dessutom ökar behovet av träning och matchtid på isen, vilket tydligt framgår i behovsanalysen. En ytterligare isyta i Visby behövs för att möta det ökande behovet.

Vägvalet som står framför beslutsfattarna innebär att antingen gå vidare med det behandlade alternativet i skrivelsen, där Visby Roma Hockey bygger ishallen med lånefinansiering från Region Gotland, eller utforska andra alternativ, såsom att Region Gotland bygger och driver ishallen själva. Oavsett väg framåt förblir utmaningen densamma: behovet av en modern ishall och tillräckligt med isyta i Visby. Bedömningen ur ett verksamhetsperspektiv är att en ny ishall behöver byggas inom en snar framtid oavsett vem som gör det.

Ett exempel på en kommun som har implementerat liknande lösningar för investering och uppbyggnad av idrottsanläggningar är Växjö. Deras modell för uppförande och drift liknar det som föreslås på Gotland. Växjö inledde sin process 2009 och utbyte av erfarenheter med dem har pågått under hela processen.

När det gäller förslagen process för en ny ishall i Visby har Visby Roma Hockey presenterat ett förslag. I deras förslag bildar föreningen ett fastighetsbolag för att uppföra ishallen. Region Gotland lånar ut medel för investeringen och ger driftsstöd. Anläggningen ska omfattas av mervärdesskatt. Föreningens förslag bedöms ge lägre årliga kostnader för Region Gotland jämfört med att bygga i egen regi, men det måste vägas mot de risker som beskrivs i ärendet.

En ny ishall beräknas medföra investeringsutgifter på mellan 290 och 300 mnkr baserat på den förstudie som genomförts. En verksamhetsanalys och en djupgående granskning av lokalprogrammet bör genomföras innan projektering påbörjas. Detta kan leda till att kalkylen förändras. Det föreslagna upplägget inkluderar att regionen säljer fastigheten till det föreningsägda bolaget, lånar ut medel för investeringen och lämnar driftsstöd samt tecknar nyttjanderättsavtal för ishallstider.

Vid utlåning bör olika räntebindingstider tillämpas för att reducera ränterisken. Ett lån på 295 mnkr bör fördelas på rörlig ränta, 3 års fast ränta och 5 års fast ränta i lika delar. Med nuvarande marknadsräntor skulle genomsnittsräntan, om lånet togs upp idag, för regionen bli 4,15 % och den årliga räntekostnaden bli ca 12 mnkr. Den årliga driftkostnaden, uppdaterad med en aktuell ränta, skulle i regionens regi bli 27 mnkr.

För ett föreningsägt fastighetsbolag med kommunala lån blir genomsnittlig ränta 4,75 % (inklusive räntepåslag 0,60 %). Det ger en årlig räntekostnad på 14 mnkr. Med möjligt lägre kostnader för föreningen, skulle driftkostnaden bli 26-27 mnkr. Räntesatserna är indikativa och bestäms slutligt när upplåningen faktiskt görs.

Om räntenivån sjunker 2025, vilket den just nu ser ut att göra, blir driftskostnaderna lägre. Utifrån dagens prognoser på räntenivåer 2025 blir den årliga driftskostnaden 25 mnkr i egen regi och för föreningsägt bolag 24-25 mnkr utifrån samma antaganden.

Sammantaget innebär en ny ishall i Visby en kostnad på minst 25 mnkr under en lång tid framöver.

På det ekonomiska och finansiella planet står Region Gotland inför stora investeringsbehov de kommande åren. Det kommer att behöva omprioriteras i investeringsbudgeten för att finansiera en ny ishall. En ny ishall innebär

långsiktiga ekonomiska åtaganden, vare sig den byggs av Region Gotland eller det föreningsägda bolaget.

I det juridiska perspektivet analyseras och bedöms föreningsmodellen för finansiering och drift av idrottsanläggningar, med fokus på de erfarenheter och risker som Växjö och Uppsala har stött på. Dessutom belyses relevanta lagar och regler, inklusive kommunallagen (KL), EU:s statsstödsregler och upphandlingslagstiftningen (LOU), som alla påverkar och reglerar dessa typer av arrangemang.

Växjö kommun har implementerat en föreningsmodell för finansiering och drift av idrottsanläggningar, särskilt inom Arenastaden. Växjö har etablerat generella riktlinjer för föreningslån och har en uttalad utvecklingsplan för Arenastaden, som inkluderar finansiella riktlinjer för anläggningar. Ett samverkansavtal med idrottsintressenter fastställer ramar och principer för samarbetet kring nybyggnation och drift av anläggningar. Växjös modell innebär att föreningars driftsbolag kan ta över driften av anläggningar och det finns även mekanismer för föreningarna att överta mark och fastigheter för nybyggnation av anläggningar. Denna modell har använts i flera projekt, inklusive ishallar och andra idrottsanläggningar.

Uppsala kommun har också försökt implementera en liknande modell för sin Uppsala Arena, som inkluderar en ny friidrotts- och innebandyhall på Gränby sportfält. Uppsala beslutade att garantera ett föreningsbidrag till idrottsföreningar för verksamhet i den nya arenan. Denna modell överklagades och förvaltningsrätten upphävde beslutet, vilket ledde till att UK överklagade till kammarrätten. Kammarrätten avsåg överklagandet och ansåg att detta stöd stred mot både nationell lagstiftning och EU:s statsstödsregler. Det är värt att notera att i Uppsala fanns inte en direkt koppling mellan föreningen och driften av arenan, då en privat aktör utan direkt koppling till föreningarna skulle bygga och driva anläggningen.

Kommunallagen reglerar kommuners och regioners ansvar och befogenheter, inklusive deras förmåga att tillhandahålla ekonomiskt stöd. Enligt kommunallagen måste regioner behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för annat. Individuellt inriktat stöd till näringsidkare kan endast ges om synnerliga skäl föreligger. Därmed finns en balans mellan att erbjuda stöd och att undvika orättvis konkurrens eller snedvridning av marknaden. Regioner som ger olagligt stöd kan tvingas återkräva stödet från mottagaren och följa EU:s regler för statsstöd.

EU:s statsstödsregler reglerar stöd som medlemsstaterna ger till företag och organisationer. Dessa regler har skapats för att upprätthålla en rättvis konkurrens och förhindra att vissa aktörer favoriseras framför andra på grund av offentligt stöd. Om ett stöd anses vara olagligt enligt dessa regler, kan det krävas att stödet återkrävs från stödmottagaren. Medlemsstater kan även tvingas betala böter om de inte följer kommissionens beslut. Det finns dock

undantag för vissa kategorier av stöd, inklusive vissa typer av idrottsinfrastruktur. Växjö gör bedömningen att det inte rör sig om ett statsstöd då det, enligt Växjö, inte uppfyller kraven på statsstöd.

När det gäller upphandlingslagstiftningen (LOU) är det viktigt att förstå när och hur den är tillämplig på offentliga projekt. Privata bolag, föreningar eller liknande kan klassas som offentligt styrda organ och därmed omfattas av LOU om de är finansierade till mer än hälften med offentliga medel och bedriver viss typ av verksamhet. Detta innebär att de kan vara skyldiga att genomföra upphandlingar enligt LOU vid finansiering och drift av anläggningar. LOU har införts för att främja rättvis konkurrens och förhindra att offentliga medel missbrukas genom selektiva förmåner till privata aktörer.

Slutligen kräver den föreningsmodell som används för finansiering och drift av idrottsanläggningar en noggrann utredning och förståelse för både nationell och EU-reglering. En noggrann bedömning av potentiella risker och legala begränsningar är viktig för att undvika rättsliga tvister, ogiltigförklaring av avtal och andra problem. Om regionen planerar att fortsätta med denna modell för ishallen, krävs en grundlig analys av statsstöd, EU-regler, Kommunallagen och LOU för att säkerställa att projektet kan genomföras inom rättsliga ramar och minimera risken för överklaganden och rättsliga tvister.

Markupplåtelse är en metod för att tillhandahålla mark för bebyggelse, enligt Plan- och bygglagen. Det innebär att en kommun ger en byggherre rätten att förhandla om förvärv eller upplåtelse av en viss markplats för bebyggelse under en begränsad tid och specifika villkor. Inom Region Gotlands riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal framgår att direktanvisning kan användas när det bäst passar regionens mål. Markpriset ska alltid baseras på marknadsvärde. Processen innefattar flera politiska steg: 1. Initiering av ansökan och beredning, tar minst 3 månader. 2. Positivt beslut leder till markanvisningsavtal med villkor för framtida förvärv, option om 2 år och förberedelser för bygglov. 3. Markgenomförandeavtal reglerar detaljer som inte täcks av köpeavtalet, beslutas innan optionstiden går ut. 4. Beslut om försäljning tas av tekniska nämnden. En typisk process tar 2,5 år, men kan förkortas till 1,5 år med effektiva anpassningar.

Utmaningar i Visborg inkluderar dagvattenhantering, grundvattenskydd, höga grundvattennivåer, möjliga dispenser för dagvattenutsläpp, skyddade arter, och kostnadstäckning. Sweco utreder risker för påverkan på grundvatten och miljö. Risken kan påverka framtida utbyggnad och detaljplanlagda områden, samt konkurrera med annan VA-utbyggnad. För att säkerställa dagvattenhantering planeras nya ledningar och reningstekniker. Utbyggnad för ishall kan påverka annan VA-planering och resurser bör koordineras.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Per Wallstedt, fritidsstrateg och Angelica Andersson Fihn, avdelningschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att regiondirektören ges följande uppdrag:

- Att ta fram en fördjupad ekonomisk kalkyl för byggandet av en ny ishall.
- Att fördjupa analysen av de juridiska förutsättningarna för det av föreningen föreslagna upplägget och utifrån detta ta fram förslag på processbeskrivning, och hanteringsplan för liknande förfrågningar från föreningar i framtiden.
- Att ta fram ett förslag till avsiktsförklaring mellan Region Gotland och Visby Roma Hockey med syfte att övergripande beskriva vad som ska åstadkommas och hur det ska göras.
- Att återrapportera till regionstyrelsen under hösten 2023.

Johan Malmros (C) yrkar att ”och driften” läggs till i den första beslutspunkten.

Saga Carlgren (V) yrkar avslag på den tredje beslutspunkten angående avsiktsförklaring. I detta instämmer Jennifer Medin (MP).

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros yrkande om tillägg i den första beslutspunkten och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på beslutspunkt 1, 2 och 4 och finner att dessa bifalls.

Ordförande ställer proposition på eget förslag till beslutspunkt 3 och Saga Carlgrens yrkande om avslag och finner att eget förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-22

RS § 297 Budget 2024 – fördelning av vissa anslag

Ärendenummer: RS 2023/7
Paragraf föregående instans: AU § 197

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Nämndernas budgetramar 2024 justeras enligt tabell avseende internhyror, internpriser på regionstyrelseförvaltningen och teknikförvaltningen samt förändring av internräntan.

Regionstyrelsens beslut

- Prisförändringar för regionstyrelsen godkänns enligt upprättat förslag.

Sammanfattning

I samband med regionstyrelsens beslut om strategisk plan och budget 2024-2026 fick regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att återkomma med förslag till prisförändring för förvaltningens resultatenheter och tekniska nämnden fick i uppdrag att återkomma med förslag till fördelning av budget per nämnd för höjda internhyror samt försörjningsavdelningens höjda priser. Dessutom togs beslut om att höja internräntan till (2,0) procent från och med 2024.

Tabell 1: Budgetramarna 2024 för den skattefinansierade verksamheten föreslås förändras enligt nedanstående tabell:

Nämnd/styrelse (tkr)	Höjd internränta	Internpriser RSF	Internpriser TKF	Internhyra
Regionstyrelsen	749	-1360	688	4 137
Regionstyrelse, räddningstjänst	250	0	33	275
Tekniska nämnden, teknikförvaltningen	3 877	0	556	1 046
Miljö- och byggnämnden	81	0	91	463
Barn- och utbildningsnämnden	750	3 800	1 937	9 187
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	260	556	431	4 036
Socialnämnden	150	1 102	897	7 030

Hälso- och sjukvårdsnämnden	900	368	2 207	7 922
Summa	7 017	4 466	6 840	34 096

Bedömning

Internräntan 2024 för skattefinansierad verksamhet

Internräntan beslutades om att höjas till två (2,0) procent från och med 2024. Internräntan är en intern räntekostnad som nämnderna får betala för sina investeringar. Vid förändring av internräntan behöver nämndernas budgetramar för den skattefinansierade verksamheten justeras och de kompenseras för höjning av kostnaden för internränta på samma sätt som ramen minskas vid minskning av kostnaden. Internräntan ska spegla räntekostnaden för regionens externa lån. Internräntan har ingen påverkan på Region Gotlands externa resultaträkning, kostnaden i den består av de externa räntekostnaderna. De verksamheter som inte är anslagsfinansierade (delar av teknikförvaltningen samt delar av regionstyrelseförvaltningen) ska justera sina priser vid en internränteförändring.

Tabell 2: Underlag för kapitalkostnadsbudget 2024

Fördelning per nämnd (tkr)	Avskrivning	Intern ränta	Total kapital-kostnads-budget	Höjning intern-ränta från 1,0 till 2,0 %	Ny kapital-kostnads-budget 2024	Budget-justering inför 2024
Regionstyrelsen	15 883	749	16 632	1 498	17 381	749
Regionstyrelsen, räddningstjänst	3 700	250	3 950	500	4 200	250
Miljö- och byggnämnd	1 170	81	1 251	162	1 332	81
Teknisk nämnd, teknikförvaltningen (inkl. kap.kostn. expl. 76 tkr*)	24 880	3 877	28 757	7 754	32 710*	3 877
Barn- och utbildningsnämnd	15 300	750	16 050	1 500	16 800	750
Gymnasie- och vuxenutbildnings nämnd	5 210	260	5 470	520	5 730	260
Socialnämnd	3 600	150	3 750	300	3 900	150
Hälso- och sjukvårdsnämnd	22 800	900	23 700	1 800	24 600	900
Totalt anslags-finansierad verksamhet	92 543	7 017	99 560	14 034	106 653	7 017

Internpriser regionstyrelseförvaltningen 2024

I budgeten för 2024 beslutades att regionstyrelseförvaltningens resultatenhet måltid ska justera sina priser med totalt 4 466 tkr.

Prisjusteringen är kopplad till löneökning och viss kompensation för prisökningar. Prisökningarna innebär i korthet att det fasta priset ökar med 6,0 % och det rörliga med 2,7 %.

Den ekonomiska effekten av prisförändring per nämnd framgår av följande tabell (tkr):

Tjänsteområde	BUN	GVN	SON	HSN	RS/RSF	Summa
Måltidstjänster, fast	3 196	422	896	312	-1 360	3 466
Måltidstjänster, rörligt	604	134	206	56		1 000
Summa	3 800	556	1 102	368	-1 360	4 466

Internpriser teknikförvaltningen 2024

Försörjningsverksamhetens priser får, enligt underlag till regionfullmäktiges beslut, höjas med 6,83 mnkr inför 2024. Därutöver kommer aviserad höjning av internräntan inför 2024 och därför blir höjningen istället 6,84 mnkr.

Fördelning per nämnd redovisas i nedanstående tabell:

Nämnd (tkr)	Förändring 2024
Barn- och utbildningsnämnden	1 937
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	431
Hälso- och sjukvårdsnämnden	2 207
Regionstyrelsen (RSF)	688
Regionstyrelsen, räddningstjänsten	33
Miljö- och byggnämnden	91
Socialnämnden	897
Tekniska nämnden	556
Summa	6 840

Internhyror 2024

Internhyror har inför 2024 höjts med 7,8 % enligt regionfullmäktiges beslut, vilket motsvarar 34,1 mnkr. Fördelning per nämnd redovisas i nedanstående tabell (tkr):

Nämnd (tkr)	Årshyra 2023	Årshyra 2024	Förändring
Barn- och utbildningsnämnden	111 785	126 972	9 187
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	51 747	55 783	4 036
Hälso- och sjukvårdsnämnden	101 558	109 480	7 922
Regionstyrelsen (RSF)	53 044	57 181	4 137
Regionstyrelsen, räddningstjänsten	3 524	3 799	275
Miljö- och byggnämnden	5 937	6 400	463
Socialnämnden	90 131	97 161	7 030
Tekniska nämnden	13 407	14 453	1 046
Summa	437 133	471 230	34 096

Personalkostnadskompensation 2024

Personalkostnadskompensationen på 133,5 mnkr fördelas med ett generellt påslag till samtliga nämnder i enlighet med beslut i regionfullmäktige 2023-06-19, § 104.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2023-05-30, § 152

Regionfullmäktige 2023-06-19, § 104

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-31

Skickas till

Samtliga nämnder

RS § 298 Taxa för detaljplaner och planbesked

Ärendenummer: RS 2023/1317

Paragraf föregående instans: AU § 198

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Regionfullmäktige beslutar att fastställa uppdaterad taxa för detaljplaner och planbesked samt att denna ska träda i kraft 2023-11-01.

Sammanfattning

Detaljplaneverksamheten är viktig för att kunna bidra till regionfullmäktiges prioritering för 2024-2027, ett hållbart växande Gotland, och miljö- och byggnämndens mål för 2024 om att möjliggöra för minst 500 bostäder per år.

Detaljplaneverksamheten har under flera år haft svårt att få en ekonomi i balans. En stark bidragande orsak till detta har varit att intäkterna varit lägre än kostnaderna. Ett arbete med att se över kostnadsnivåerna för handläggning av planbesked och upprättande av detaljplaner inleddes därför under 2021. Vid fördjupningsmöte för miljö- och byggnämnden den 1 oktober 2021 redogjorde planchefen för ett förslag på nya plankostnadsnivåer baserat på en ny beräkning av tidsåtgång för handläggning och en omvärldsanalys med jämförelse av gällande avgifter vid flera andra kommuner, men miljö- och byggnämnden var då inte redo för att ta ställning till förslaget så arbetet avstannade. Under 2023 har arbetet tagit fart på nytt med bl.a. en uppdaterad och fördjupad omvärldsanalys och ett uppdaterat förslag för taxa för detaljplaner och planbesked har tagits fram.

Översynen drar slutsatserna att Gotland:

- Ligger lågt i kostnadsnivå i jämförelse med andra kommuner.
- Har svåra planeringsförutsättningar med bl.a. många motstående intressen (vilket ofta gör att det krävs många remisser vid beredning av planansökningar och att det krävs många utredningar inom detaljplanearbetet).
- Inte får kostnadstäckning för nedlagd tid för handläggning.

Förbättringar som föreslås:

1. Ingen skillnad för avgifter för planbesked, d.v.s. att det ska vara samma avgift för ett positivt planbesked som för ett negativt planbesked då det tar lika lång tid att handlägga.
2. Förtydligande om att delfakturerings kan bli aktuell även mellan skedena i planprocessen d.v.s. vid samråd, vid granskning samt vid antagande.

Bedömning

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Plan- och bygglagen reglerar processen för detaljplanering vilket även inkluderar vilka avgifter som byggnadsnämnden får ta ut för detaljplaner och planbesked. Bedömningen är att all detaljplanering tar hänsyn till det rättsliga perspektivet och att föreslagna avgifter bygger på rättslig grund.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att föreslagen ny taxa kan bidra till att detaljplaneverksamheten får en ekonomi i balans och att detta därmed får en positiv ekonomisk påverkan.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att detaljplaner möjliggör utveckling på hela ön och vid framtagande används kriterier utifrån landsbygdsutveckling. Genom att ha en differentierad taxa utifrån komplexitet och förutsättningar tas platsens egenskaper i beaktande vid beräkning av avgift.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Miljö- och byggnämnden 2023-05-11, § 89
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-21

Skickas till

Miljö- och byggnämnden

RS § 299 Intern kontrollplan Regionstyrelsen 2022

Ärendenummer: RS 2021/28
Paragraf föregående instans: AU § 199

Regionstyrelsens beslut

- Redovisningen godkänns.
-

Sammanfattning

I samband med uppföljningen av 2022 års interna kontrollplan, regionstyrelsen 2022-12-14 § 391, gav regionstyrelsen respektive kontrollansvarig i uppdrag att vida lämpliga åtgärder för att rätta till identifierade brister, med en lägesrapportering efter halvårsskiftet 2023.

Respektive kontrollansvarig har rapporterat vilka åtgärder som genomförts för att rätta till funna brister utifrån de analyser, slutsatser och förslag till åtgärder som förelåg efter 2022 års interna kontroll. Det kan konstateras att bristerna är aktualiserade och att åtgärder genomförs med syfte till förbättring.

Bedömning

I det följande redovisas, per kontrollpunkt, analys/slutsats med förslag till åtgärder enligt den interna kontrollen som genomfördes 2022. Detta med en lägesbeskrivning vad som gjorts hittills för att rätta till de då identifierade bristerna.

Projektledning (projektmodell)

Analys/slutsats – enligt kontroll 2022

Kontrollen omfattar endast de projekt som har lagts in i W3D3 vilket innebär att det kan pågå fler projekt där man inte registrerat handlingarna i W3D3. Utifrån de projekt som kontrollerats har många följt projektmodellen, dock inte alla varför ett fortsatt implementeringsarbete är viktigt. Det ser också olika ut i de olika förvaltningarna där några förvaltningar har registrerat många projekt och en del väldigt få. En annan fråga är varför projektmodellen inte använts när externa konsulter har anlåtats. Skillnaden mellan uppdrag och projekt är ibland otydligt.

Åtgärder – enligt kontroll 2022

För att säkra att regionens verksamheter bedriver projekt med god kvalitet och att projekten får positiva effekter för verksamheterna, bör man sträva efter att projektmodellen används. Förslag på fortsatta åtgärder:

- Fortsätta implementering av projektmodellen och uppdragsmodellen i nätverket för kvalitet och i forumen för verksamhetsutveckling och för projektledare.

- Informera om att även projektdirektiv och projektplaner ska registreras i W3D3.
- Analysera varför så få projekt registrerats från HSF och SBF.
- Diskutera om projektmodellen ska användas när man tar in externa konsulter som projektledare.

Kommentar/lägesbeskrivning per den 1 juli 2023

Rapporten om kontroll av projektmodellens användning i Region Gotland har informerats om och diskuterats i kvalitetsnätverket, i forumen för verksamhetsutvecklare och för projektledare. I samband med detta har också klargjorts att direktiv och planer ska upprättas och sen registreras i W3D3 och så sker nu även med projekt med externa konsulter t ex PWC. Modellen utvecklas våren 2023 med ytterligare koppling till ekonomi och nyttoberäkning. Under sommaren 2023 görs även en översyn av utbildningen till projektledare. Målet är att samtliga förvaltningar använder modellen såsom beslutat.

Kundfakturering (makulering av faktura)

Analys/slutsats - enligt kontroll 2022

Efter genomförd kontroll anses resultatet ej godkänt. I jämförelse med kontrollen som genomfördes år 2017 har förbättringar skett, om än inte tillräckliga.

- Anteckningsfältet – Idag är anteckningsfältet begränsat till ett visst antal tecken, 60. Det har utökats från 35 tecken efter förslag från föregående internkontroll 2017. Anteckningarna måste trots utökning därmed per automatik bli fåordiga och beroende av förkortningar, men ändå förståeliga för en utomstående. Samtidigt utnyttjas sällan alla tillgängliga tecken i anteckningsfältet. För att öka förståelsen för varför makuleringen har genomförts, borde i större utsträckning hela, eller åtminstone en större del av anteckningsfältet utnyttjas vid behov. Det bör också föras en diskussion kring vilka förkortningar som är lämpliga och inte samt vilka förkortningar som alltid ska finnas på en anteckning. En sådan obligatorisk anteckning kan vara att varje anteckning avslutas med användar-id.
- Underlag - I de fall anteckningen hänvisar till en mottagning, finns ingen hänvisning om var underlaget kan finnas. Underlagen finns idag förvarade på två olika platser. Ett förslag är att när en anteckning hänvisar till ett underlag så ska underlaget bifogas i makuleringen. Systemet möjliggör en sådan hantering.
- Rutin - En rutin bör skrivas där det framgår hur en anteckning ska skrivas samt vilken information som ska finnas med. Det blir då tydligt för alla som arbetar med makuleringar vad som gäller och informationen i systemet blir enhetlig och därmed lättare att förstå.

Ett förslag kopplat till rutinen är att införa obligatoriskt avslut med användar-id.

Åtgärder – enligt kontroll 2022

1. Skriv längre och utförligare anteckningar. Utnyttja anteckningsfältets utrymme. Avsluta alltid med användarid.
2. Ta fram skriftlig rutin för hur makulering ska utföras:
 - När en anteckning ska skrivas och vad den ska innehålla.
 - I de fall anteckningen hänvisar till ett underlag ska underlaget bifogas makuleringen.

Kommentar/lägesbeskrivning per den 1 juli 2023

Förvaltningen har tagit fram en regionövergripande rutin gällande makulering/kreditering av kundfaktura som gäller alla kundreskontrar i Region Gotland. I rutinen framgår att det för varje makulering/kreditering ska uppges ett giltigt skäl för makulering och att det ska göras genom att antingen skriva en anteckning på reskontrapostraden för aktuell faktura eller att ett underlag ska kopplas till transaktionen/kundfakturan där skälet framgår.

Vidare framgår det i rutinen att anteckningar ska vara tydlig så att vilken annan medarbetare som helst ska kunna förstå varför makulering/kreditering utförts. Anteckningen ska alltid avslutas med användarid.

Det har även tagit fram ett arbetsutförande specifikt för hur en makulering/kreditering utförs i kundreskontran i Visma RoR.

Både rutin och arbetsutförande finns publicerade på intranätet Makulering av kundfaktura - Region Gotland och berörda medarbetare har informerats.

Investeringsredovisning

Analys/slutsats – enligt kontroll 2022

Resultatet visar väsentliga brister i efterföljande av investeringsredovisningens rutiner vilket gör att resultatet av kontrollen inte anses godkänt. Trots brister i blankettrutinen så visar den interna kontrollen att kvaliteten på anläggningsredovisningen för de granskade projekten inte har påverkats negativt.

Resultatet visar att ett flertal grunduppgifter saknas och där grunduppgifter återfanns var majoriteten antingen felaktigt ifyllda eller att information saknades. En risk ses till felaktig redovisning när informationsflödet inte är fullständigt mellan projektägare och ansvariga för anläggningsreskontra. Samma risk kan också ses när ingen komponentmall inkommer där komponentredovisning är aktuell.

Vidare visar resultatet att där det funnits en blankett för grunduppgifterna har bara ungefär hälften av dessa lämnats över till ansvariga inom regionstyrelseförvaltningen för anläggningsreskontra. Även här håller inte informationsflödet från projektägare till ansvarig för anläggningsreskontra ihop och det kan resultera i att projekt inte blir korrekt inlagda i anläggningsreskontra.

Vidare noterades, utöver de kriterier som granskades i kontrollmomenten, att blanketten för grunduppgifterna inte uppdaterades med ObjektID när inlagd i anläggningsreskontra.

I granskningen noterades också att blanketten grunduppgifter angivna aktiveringstidpunkt i regel inte överensstämde mot anläggningsreskontra. Även här kan ses ett glapp i informationsflödet där återkoppling från projektägare när investeringen är tagen i bruk inte alltid inkommer till ansvarig till anläggningsreskontra.

Åtgärder – enligt kontroll 2022

Ett antal svagheter har noterats som visar sig i presentationen av resultatet ovan. De åtgärder som föreslås är följande:

- Fortsatt arbete i verksamheterna att upplysa om gällande riktlinjer och implementera dessa.
- Förstärka samarbetet och kommunikation mellan projektägare och ansvariga för anläggningsreskontra så att blanketter blir korrekt ifyllda.
- Ansvariga för anläggningsreskontra bör uppdatera grunduppgifterna med objektID för att förenkla och hitta igen objektet i anläggningsreskontra.
- Ansvariga för anläggningsreskontra bör se över hur namnsättningen görs då denna kan skilja sig mot angett namn i blanketten grunduppgiften.
- Förstärka kommunikationen mellan projektägare och ansvariga för anläggningsreskontra för att lämna över information när en tillgång är i bruk och därmed ska aktiveras.
- I samband med att blanketten grunduppgifter blir elektroniskt rekommenderar vi att blankettens olika moment blir obligatoriska.

Kommentar/lägesbeskrivning per den 1 juli 2023

En arbetsgrupp arbetade hösten 2022 med att se över rutinen för att lämna grunduppgifter för investeringsprojekt. Arbetsgruppen bestod av medarbetare från teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen. Medarbetare från teknikförvaltningen är de som i huvudsak lämnar grunduppgifterna för merparten av de investeringsprojekt som bedrivs och medarbetare från regionstyrelseförvaltningen är de som tar emot grunduppgifterna som sedan läggs in i ekonomisystemets anläggningsreskontra.

Genom utvecklingsarbetet skapades en samsyn av vikten av uppgifterna lämnas och att de är korrekta. Översynen ledde till att även de uppgifter som lämnades kunde minskas och förtydligas. Blankettrutinen har ersatts av en E-tjänst med obligatoriska fält och med information om hur uppgifterna ska fyllas i.

Resultatet av utvecklingsarbetet har förutom att digitalisera rutinen lett till att grunduppgifterna lämnas löpande och med hög kvalitet.

Inköp (inköpskort)

Analys/slutsats – enligt kontroll 2022

Granskningen visar att den interna kontrollen med hanteringen av inköpskort inom Region Gotlands verksamhetsområden inte fungerar tillfredställande. Kontrollen bedöms som ej godkänd.

Kontrollen har utgått utifrån arbetsmaterialet och bedömningen är att gjorda inköp verkar rimliga i de verksamheter inköpen är gjorda. Om något inköp använts för privat bruk därefter är inte kontrollerat, berörd verksamhet är inte tillfrågad om gjorda inköp.

Det är viktigt att verksamheten klargör till vad inköpet är gjort, det vill säga syftet. Ett underlag kan visserligen visa exakt vad som köpts, men inte till vad det använts till. Här kan det finnas inslag av verksamhetsanknutna inköp som är självklara för attestanter och beslutsgranskare, men som inte går eller är svårt att utläsa vid efterkontroll.

I ett antal fall har inköpet varit föremål för så kallad samlingsfaktura. Med det menas att köpet har avsett köp för fler förvaltningar eller för fler avdelningen inom en förvaltning. Vid dessa tillfällen är det inte endast närmaste chef eller ersättare som attesterat fakturan. Frågan är om reglementet ska korrigeras eller om fördelningen framöver ska ske med bokföringsorder.

Inköpen online och utlandsköp har blivit fler över åren. Vid köp från företag inom EU skall regionens VAT-nummer lämnas. Leverantören ska då inte lägga på moms på fakturan utan det är regionen som köpare som lägger på ingående som utgående moms, så kallad omvänd skattskyldighet. Information om hur utlandsfakturor ska hanteras behöver förbättras.

När det gäller övrig momshantering har kontakt tagits, av regionens internbank, med företaget First Card då både aktuell som tidigare kontroller uppmärksammat att momsbelopp vid köp från många affärskedjor inte med automatik läses in och bokförs på fakturan. First Card har svarat att det är upp till varje leverantör att se till respektive momshantering.

I kontrollens urval fanns inga verifikat där krediteringar skett. Inte heller fanns det några verifikat med information om att avsaknad av underlag lett till löneavdrag. Frågan här är hur brett det ska granskas för att i så fall säkerställa att krediteringar sker tillbaka till kortet eller att löneavdrag faktiskt har skett.

Förfrågan att få ett inköpskort lämnas, via pappersblankett, till internbanken som förvarar dem förvaltningsvis i kronologisk ordning. Vissa av korten har innehafts så länge som uppemot 10 år. Med tanke på den personalomsättning som sker så är det inte säkert att nu närmast chef var ansvarig vid utlämnandet

av inköpskortet. Frågan är hur se på frågeställningen framöver eller på vilket sätt kontrollen behöver utföras på bästa sätt.

Åtgärder – enligt kontroll 2022

Det noteras, i det totala materialet, att det finns brister som gör att rekommendationen är att reglerna för inköpskort ses över. Framst behöver efterlevnaden av kontrollmoment nr 6 öka avsevärt. Förslag på åtgärder:

- Att se över befintliga rutiner avseende inköpskortet.
- Att informationen som finns på regionens ekonomisidor behöver kompletteras.
- Att fundera på hur det via utbildning kan uppnås förbättrad kunskap inom området.
- Att kontroll av Region Gotlands inköpskort kvarstår som kontrollpunkt då tendensen är att efterlevnaden blivit sämre.

Kommentar/lägesbeskrivning per den 1 juli 2023

De förvaltningar som har flest inköpskort är utbildnings- och arbetslivsförvaltningen och socialförvaltningen. Socialförvaltningen har analyserat sina inköp med inköpskort 2020-2022 och sedan återkopplat de brister som både den interna kontrollen och den egna analysen påvisat till förvaltningens ledningsgrupp och sedan vidare ut på avdelningsnivå. Återkoppling har även skett till utbildnings- och arbetslivsförvaltningens skolassistenter om bristerna i den interna kontrollrapporten.

En arbetsgrupp har också tillsatts för att fortsatt analysera användningen av inköpskortet och föreslå åtgärder för att i högre grad undvika de brister som identifierats. Möjliga åtgärder är ytterligare information och återkoppling till kortanvändare, granskningsattestanter och beslutsattestanter, skärpning av reglerna och tillämpningen av dessa kan också bli aktuellt.

Behörighet i datasystem

Analys/slutsats – enligt kontroll 2022

Stickproven har tydligt visat på brister i hanteringen av behörigheter och att alldeles för många har för höga behörigheter i förhållande till behoven.

Åtgärder – enligt kontroll 2022

Då stickproven påvisat att det finns felaktigheter så har ett ärende öppnats för en total genomgång av alla konton hos digitaliseringsavdelningens personal. Antalet konton som behöver dessa behörigheter, för att exempelvis kunna återställa av misstag borttagna filer, kommer begränsas till ett fåtal.

Samtidigt sker en genomgång och uppdatering av den rutin som finns inom avdelning som hanterar behörighetshantering.

Med den förändring som införs så kommer behörigheter endast godkännas av enhetschef och vid alla tillfällen som behörigheter ändras på denna höga nivå, kommer ändringen signaleras till ledningen och en loggfil skrivs.

Kommentar/lägesbeskrivning per den 1 juli 2023

Under vintern 2022/2023 har ett arbete med att plocka bort konton med höga behörigheter genomförts. En ny rutin finns nu på plats, vilket innebär att all personal i grunden har normala behörigheter, men när personal behöver högre behörighet för att utföra någon arbetsuppgift, så godkänns och tilldelas lämplig behörighet tillfälligt av enhetschefen IT infrastruktur.

Borttagande av konton (i samband med avslutad anställning)

Analys/slutsats – enligt kontroll 2022

När en anställning avslutas i HR systemet, skickas en automatisk signal till Metakatalogen som i sin tur meddelar AD och AssaARX att avsluta de konton som avses. Detta hänger ihop och fungerar.

Förbättringspotential finns dock då det inte skickas någon information till andra systemägare (Treserva eller TakeCare) vilket skulle vara bra. Dock är det så att för att få tillgång till Treserva, krävs att man sitter på en dator som är inloggad på domänen (AD) och det är borttaget så tillgång kan inte nås. När det gäller TakeCare så gäller samma sak, plus att man till TakeCare måste ha sitt e-tjänstekort, vilket ska ha lämnats tillbaka till chefen då anställningen upphör

Åtgärder – enligt kontroll 2022

Även om det finns skyddsmekanismer på plats som försvårar/omöjliggör tillgång till verksamhetssystemen TakeCare och Treserva efter det att en anställning avslutats, så skulle det vara bra att inkludera en automatisk notifiering via exempelvis mail till systemägaren för respektive system som då kan agera och manuellt avsluta tillhörande konto manuellt. Rutinen uppdateras och det automatiserade flödet implementeras under hösten/våren.

Kommentar/lägesbeskrivning per den 1 juli 2023

I samband med genomförandet av projektet ”Chefers förutsättningar” tittar man bland annat över anställningsprocessen och det automatiserade flödet i samband med anställning. Inom ramen för det projektet, som inte färdigställts än, kommer funktionen som beskrivs implementeras. Planen är att ha det hela på plats innan årsskiftet 2023/2024.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-21

Skickas till
RSF/stab

RS § 300 Utredning Verkstadsskolan

Ärendenummer: RS 2021/810
Paragraf föregående instans: AU § 200

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att inte sälja fastigheten Visby Verkstadsskolan 2.

Sammanfattning

Fastigheten Visby Verkstadsskolan 2 är belägen vid Broväg 8 i Visby och är bebyggd med tre byggnader innehållande ytor för bland annat utbildning, kontor, verkstad och restaurang. En stor del av lokalerna är uthyrda till Guteskolan AB som sedan lång tid bedriver skolverksamhet i form av fristående förskola och grundskola. En del av lokalerna nyttjas av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen (UAF) för verksamheter med anknytning till Wisbygymnasiet och Vuxenutbildningen.

Guteskolan AB har 2021 hemställt om att tillåtas förvärva fastigheten. Guteskolans verksamhet expanderar och företaget har meddelat att man ser behov av att bygga om och renovera befintliga lokaler. Regionstyrelsen beslutade 2021 att ge regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för direktförsäljning av fastigheten till Guteskolan.

Verksamheten som regionen själv bedriver i lokalerna inom den aktuella fastigheten är av långsiktig karaktär och det bedöms finnas ett konstant eller ökat behov av lokaler framgent. Bedömningen är därför att det saknas förutsättningar för en försäljning av fastigheten Visby Verkstadsskolan 2.

Bedömning

Den utbildningsverksamhet som Region Gotland själv bedriver i lokalerna inom den aktuella fastigheten är av långsiktig karaktär och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen gör själv bedömningen att det kommer att finnas ett konstant eller ökat behov av lokaler framgent. Regionstyrelseförvaltningen gör därför bedömningen att det saknas förutsättningar för en försäljning av fastigheten Visby Verkstadsskolan 2. Frågor som kan uppstå som en följd av detta och som rör hyresavtal samt behov av lokalanpassning, periodiskt underhåll m.m, får hanteras i gängse ordning av ansvarig förvaltning.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Guteskolans hemställan om köp av fastigheten, 2021-04-16
Regionstyrelsens beslut 2021-06-16, § 210
Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse 2023-08-23

Skickas till

Teknikförvaltningen, fastighetsavdelningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

RS § 301 Klimatanpassningsplan för Gotland

Ärendenummer: RS 2023/1368

Paragraf föregående instans: AU § 201

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Plan Klimatanpassning för Gotland antas.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med planering och process för nästa steg i Klimatanpassningsplanen med fokus på hela Gotland, torka och värmebölja.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med hur arbetet med klimatanpassningsplanen ska implementeras, organiseras och följas upp.

Sammanfattning

Forskning visar att det är otvetydigt att mänsklig aktivitet genom utsläpp av växthusgaser har värmt upp hav, land och atmosfär, vilket i sin tur har orsakat förändrade förutsättningar på jorden i mycket snabb takt. Konkret innebär dessa klimatförändringar stora konsekvenser för Gotland och alla som lever, bor eller verkar på ön, idag och i framtiden. Klimatförändringarna väntas accelerera under kommande år och kustregioner är särskilt drabbade.

Region Gotland har en lagstadgad skyldighet att ta klimatförändringar i beaktande i samhällsbyggnadsprocessen. Som en del av framtagandet av den nya översiktsplanen upphandlades därför SMHI för att ta fram Region Gotlands klimatanpassningsplan i samverkan med nyckelfunktioner inom tjänstemannaorganisationen och politiken. Arbetet har utgått från de forskningsbaserade klimatscenarier som Gotland står inför och de efterföljande klimatkonsekvenser som Plan- och bygglagen kräver att Region Gotland tar i beaktande i samhällsbyggnadsprocessen – skyfall, havsnivåhöjningar och erosion.

Klimatanpassningsplanen innehåller en övergripande bild av hur Gotlands klimat kommer att förändras och hur samhället kommer påverkas. Planen innehåller också konkreta klimatanpassningsåtgärder, som Region Gotland behöver genomföra över tid för att säkerställa en trygg samhällsutveckling. Genom klimatanpassningsplanen ska Region Gotland alltså förbereda både den befintliga och planerade bebyggelsen för effekterna av den pågående klimatförändringen. Syftet är att skydda människor, natur, kultur och ekonomiska intressen från de negativa konsekvenser som klimatförändringarna tveklöst innebär för Gotland. Åtgärder fokuserar på klimatanpassningen av Region Gotlands egen verksamhet och egna fastigheter, då juridiken fastslår att det är den enskilde fastighetsägaren som har klimatanpassningsansvaret. Planen belyser därför också att Region Gotland har en mycket viktig roll i att utbilda,

kommunicera, tillhandahålla rådgivning och stöd om klimatanpassning till hela samhället och alla som bor, lever och verkar på ön.

Klimatanpassning är kostnadsdrivande och många av de föreslagna åtgärderna i planen faller inom den högre kostnadskategorin. Samtidigt är det tydligt att kostnaden för klimatanpassningsåtgärder i förebyggande skeden i de allra flesta fall är betydligt billigare i ett längre perspektiv, jämfört med att ta kostnaderna för klimatkonsekvenserna i efterhand. Klimatförändringarna slår mot hela samhällsbyggnadsprocessen och dess förutsättningar och åtgärderna i planen syftar till att på ett helhetligt sätt arbeta proaktivt för en trygg och hållbar samhällsbyggnadsprocess på Gotland och efterlevnad av de lagkrav som finns.

Finansiering av åtgärderna i planen kommer belasta både linjeverksamheten, kräva nya äskanden av medel från Region Gotland och även sökas via externa finansörer. De åtgärdsförslag som planen innehåller innebär inga direkta ekonomiska åtaganden för regionen. Åtgärder som ska genomföras kommer att behöva ordna med finansiering via den ordinarie budgetprocessen eller via externa medel. Planen slår också fast vikten av det kommer till stånd en struktur för genomförande och uppföljning av planen och dess åtgärdsförslag. Lämplig utformning av denna genomförandemodell ska utredas och beslutas om vid ett senare tillfälle efter att planen antagits.

Inom klimatanpassningsplanen samlas också åtgärder som, förutom att minska klimatriskerna, också har positiva effekter på den gotländska livsmiljön. Ett exempel är förgröning av samhället, som i sin tur förbättrar ljudmiljön, hälsa- och välbefinnande för gotlänningarna, stärker de estetiska värdena i samhället, förbättrar luftkvaliteten, skapar värmereglering och ger sociala värden för boende, besökare och företagare. Klimatanpassning är därför, bortom att vara avgörande för proaktiv risk- och krishantering, ett viktigt verktyg för att aktivt och konkret arbeta mot flera av målen i Vårt Gotland 2040, genomförandeprogrammen och regionfullmäktiges prioriteringar för mandatperioden.

Det är styrgruppen för översiktsplanen som beslutat om den politiska gången för klimatanpassningsplanen – där regionstyrelsen är det beslutande organet, medan miljö- och byggnämnden och tekniska nämnden hanterar planen som ett informationsärende. Klimatanpassningsplanen kommer sedan tas vidare till regionfullmäktige för antagande. Region Gotlands klimatanpassningsplan hanteras i detta skede som ett underlag till kommande översiktsplan, men det är viktigt att klimatanpassningsfrågan framgent får en hemvist som inte är direkt kopplad till översiktsplaneprocessen.

Bedömning

Klimatanpassning är en avgörande fråga för att säkerställa att Gotland är en trygg och attraktiv plats att bo, leva och verka på. En antagen plan som förtydligar scenarios, riskområden och även konkreta åtgärder är i sin tur

avgörande för att Region Gotland ska kunna påbörja arbetet på ett effektivt och strukturerat sätt.

I klimatanpassningsplanen, som utgår från kraven i PBL i relation till klimatrisker, saknas den för Gotland viktiga aspekterna torka och värme. För att klimatanpassningsplanen med de åtgärder som den genererar, ska bli så komplett som möjligt, finns det behov av att komplettera planen med dessa klimatfaktorer.

Det är också viktigt att belysa att det är avgörande för ett konkurrenskraftigt, tryggt och attraktivt Gotland att Region Gotland förutom att klimatanpassa också agerar kraftfullt för att snabbt och radikalt minska utsläppen av växthusgaser från den egna och den upphandlande verksamheten, som är del i att skapa klimatförändringarna.

Regionstyrelseförvaltningen anser att föreliggande klimatanpassningsplan för Gotland utgör en bra plattform för det fortsatta arbetet med klimatanpassning och föreslår regionstyrelsen att godkänna planen för slutligt antagande i regionfullmäktige.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Det finns tydliga lagkrav som styr Region Gotlands behov av klimatanpassning och beaktande av klimatrisker. Dessa måste hanteras på ett mer sammantaget sätt i organisationen i allmänhet och i samhällsbyggnadsprocessen i synnerhet. Klimatanpassningsplanen är en viktig pusselbit för att säkerställa att Region Gotland agerar lagenligt i frågan.

2. Ekonomiskt perspektiv

Klimatanpassning är mycket kostnadsdrivande, samtidigt visar internationell och nationell erfarenhet att proaktivt arbete är betydligt mer kostnadseffektivt än att hantera katastrofer när de uppstår utan förberedelser. Klimatanpassning kommer påverka Region Gotlands budget i allt större omfattning under kommande år. Genom klimatanpassningsplanen som stöd kan organisationen prioritera, planera, samordna och jobba långsiktigt och strategiskt med klimatanpassning – vilket är ett betydligt mer kostnadseffektivt angreppssätt än alternativet.

3. Barnperspektiv

Klimatanpassning är en ödesfråga för att Gotland ska vara en trygg plats för kommande generationer. Klimatanpassningen i Region Gotlands plan har ett barnperspektiv.

4. Jämställdhetsperspektiv

Klimatanpassning är könsneutralt och påverkar alla oavsett ålder, kön eller andra diskrimineringsgrunder.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

För levande och växande serviceorter runtom på Gotland krävs klimatanpassning av dem. Klimatanpassningsplanen har fokus på öns tätorter – och inkluderar därför platser inom hela Gotlands geografiska område.

6. Klimat och miljöperspektiv

Klimatomställning och klimatanpassning är avgörande för en trygg framtid och är helt centrala i klimat- och miljöperspektiven. Klimatanpassningsplanen har fokus på multifunktionella åtgärder, där bland annat förgröning är en viktig aspekt som driver uppfyllelse både av klimatomställningsmålen inom Region Gotland, likväl som klimatanpassade miljöer.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Region Gotlands klimatanpassningsplan
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-28

Skickas till

Tekniska nämnden
Miljö- och byggnämnden

RS § 302 **Information. Heidelberg Materials Cement Sverige AB ansökan om långvarigt tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken för fortsatt täkt- och vattenverksamhet**

Ärendenummer: RS 2022/909

Paragraf föregående instans: AU § 202

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen ställer sig bakom att det upprättade yttrandet inges.
- Regiondirektören får i uppdrag att säkerställa att det finns en organisation för samt tas fram analys kring vad 30-årig brytning kan innebära för Gotland utifrån samtliga mål i vår Regionala Utvecklingsstrategi.

Sammanfattning

Hösten 2018 ansöker Cementa AB om ett 20-årigt tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet samt vattenverksamhet vid Slite. Mark- och miljödomstolen beviljar tillstånd i dom som meddelas i början av 2020. Domen överklagas dock av flera parter och i en dom från mark- och miljööverdomstolen juli 2021 undanröjs beviljat tillstånd.

Cementa fortsätter därefter att bedriva verksamhet fram till oktober 2021 med stöd av tillstånd från 2011. Bolaget lämnar under tiden in en ansökan till regeringen om ett 3-årigt tillstånd och i november 2021 beviljar regeringen bolaget tillstånd till fortsatt verksamhet fram till utgången av 2022.

I april 2022 lämnar Cementa in en ansökan om ett 4-årigt tillstånd till fortsatt täktverksamhet. I dom som meddelas av mark- och miljödomstolen december 2022 medges bolaget tillstånd till sökt verksamhet i 4 år 2023-2026.

Under 2022 påbörjar Cementa processen med samråd inför ansökan om ett långt tillstånd (30 år) för fortsatt och utökad täktverksamhet samt vattenverksamhet vid Slite. Bolaget (nu Heidelberg Materials) har därefter vid flera tillfällen arbetat fram fördjupat och kompletterande samrådsunderlag där Region Gotland har lämnat yttranden. Det som nu är aktuellt är ett kompletterande samrådsunderlag från Heidelberg daterat 3 juli 2023. I det yttrande som tagits fram av regionens juridiska ombud i ärendet, konstateras att bolaget nu redovisar ett påverkansområde för grundvatten som inkluderar halva Tingstäde träsk. Med anledning därav ställs i yttrandet krav på tydligare redovisning och förklaring från bolagets sida.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att det upprättade yttrandet är väl avvägt och att det uppmärksammar de aspekter som Region Gotland har att bevaka i frågan. Tekniska nämnden ska i egenskap av ansvarig sakkämnd behandla yttrandet vid sammanträde (13 september 2023) och regionstyrelsens arbetsutskott hanterar yttrandet som ett informationsärende. Region Gotlands ombud har utverkat anstånd med att inkomma med yttrandet till 18 september 2023.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar att ”Regiondirektören får i uppdrag att säkerställa att vi har en organisation för samt tas fram analys kring vad 30-årig brytning kan innebära för Gotland utifrån samtliga mål i vår Regionala Utvecklingsstrategi.”

Eva Nypelius (C) yrkar att ”organisation” stryks ur ordförandes yrkade och ersätts med ”resurser”.

Jennifer Medin (MP) yrkar att ”Regionstyrelsen ger regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att upprätta ett kompletterande samrådsyttrande som belyser samrådsunderlaget utifrån samtliga aspekter av Region Gotlands regionala utvecklingsansvar. Förslag till yttrande ska redovisas vid Regionstyrelsens sammanträde den 31 oktober 2023.” I detta instämmer Saga Carlgren (V).

Ordförande yrkar avslag till Jennifer Medins yrkande. I detta instämmer Eva Nypelius (C).

Ordförande ställer proposition på eget förslag och Eva Nypelius ändringsförslag och finner att eget förslag vinner bifall.

Ordförande ställer därefter proposition på Jennifer Medins yrkande och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag med eget tillägg och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss kompletterande samråd, Heidelberg Materials Cement Sverige AB, inkom 2023-07-03

Yttrande från Region Gotland via ombud, daterat 2023-09-xx

Beskrivning av tillståndsprocessen

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-09-04

Skickas till

Tekniska nämnden

Miljö- och byggnämnden

RS § 303 Åtgärdsvalsstudie Säkra skolvägar

Ärendenummer: RS 2023/1575

Paragraf föregående instans: AU § 203

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen överlämnar förslaget yttrande till Trafikverket.
-

Sammanfattning

Trafikverket har tagit fram åtgärdsvalsstudien Säkra skolvägar, i syfte att identifiera beställningsbara fysiska åtgärder som minskar barriäreffekterna runt skolor som ligger utmed statlig väg. Behovet har pekats ut i Region Gotlands länsplan och har prioriterats av länsplaneupprättaren. Representanter från teknikförvaltningen, utbildnings- och arbetslivsförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen har deltagit från Region Gotlands sida. Arbetet påbörjades med ett startmöte i oktober 2021.

Sexton skolor finns med i utredningen. Urvalet är gjort av Trafikverket och Region Gotland i samverkan och har förankrats i barn- och utbildningsnämnden. För sex av skolorna föreslås olika typer av fysiska åtgärder. För en skola hänvisas till redan pågående arbete. För övriga skolor rekommenderas inga nya fysiska åtgärder. Fysiska åtgärder på det statliga vägnätet finansieras inom ramen för Gotlands länsplan för regional transportinfrastruktur. För samtliga skolor föreslås så kallade mobility management-åtgärder, det vill säga beteendepåverkande åtgärder. Denna typ av åtgärder finansieras utanför länsplanen.

Regionstyrelseförvaltningen är positiv till att rapporten nu finns framme och att det därmed finns åtgärder att planera in, men beklagar att processen dragit ut på tiden. Att processen blivit så utdragen kan särskilt ifrågasättas med tanke på att de åtgärder som föreslås är så pass små. Vad gäller mobility management-åtgärder så arbetar Region Gotland redan idag aktivt med denna typ av åtgärder och det finns flera initiativ som kan kopplas direkt till barns säkra skolvägar. Samtidigt gör utbildnings- och arbetslivsförvaltningen bedömningen att det kan vara svårt att genomföra denna typ av åtgärder då det varken finns tid eller resurser avsatta på enskilda skolor.

Bedömning

En utredning för att barn ska ha säkra och trygga skolvägar har prioriterats i länsplan. Att det nu finns framtagna åtgärder för att kunna öka tryggheten för gotländska skolbarn såväl som deras föräldrar är bra. Vid sex skolor har Trafikverket identifierat fysiska åtgärder som kan bidra till att göra miljön runt skolan säkrare. Regionstyrelseförvaltningen är positiv till att dessa åtgärder finns framtagna. Teknikförvaltningen och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har inte haft några synpunkter på rekommenderade

åtgärder. Vid resterande skolor har samtliga utredda fysiska åtgärder avslagits, främst till följd av att trafikmängden eller antalet passager inte är tillräckligt många för att motivera dem. Avseende Garða skola bedömer regionstyrelseförvaltningen att hastighetsbegränsningen bör utredas på nytt.

Utredningen föreslår så kallade mobility management-åtgärder på samtliga skolor. Redan idag bedriver Region Gotland ett aktivt arbete kopplat till mobility management. På teknikförvaltningen och Energicentrum Gotland samarbetas det kring flera projekt och initiativ som kan bidra till barns säkra skolvägar. Trots det kan det finnas utmaningar när det kommer till genomförande. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen gör bedömningen att det, om ansvar och arbetsbörda i för stor utsträckning landar på enskilda skolor, finns risk att åtgärderna inte kan prioriteras mot bakgrund av skolverksamheternas brist på tid och ekonomiska resurser.

Arbetet med denna åtgärdsvalsstudie har dragit ut mycket på tiden, vilket blir märkligt mot bakgrund av att det bara är mindre åtgärder som föreslås i rapporten. Det är också beklagligt eftersom det är prioriterat att få till stånd dessa åtgärder.

Regionstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag på yttrande som lyfter in dessa aspekter.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Förslag till yttrande Säkra skolvägar daterad 2023-08-23

Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse Säkra skolvägar 2023-08-23

Remiss Trafikverket inkom 2023-06-15

Barn- och utbildningsnämnden 2021-12-0, § 134

Skickas till

Trafikverket

RS § 304 Revisionsrapport. Granskning av regionens arbete med miljömål

Ärendenummer: RS 2023/1427

Paragraf föregående instans: AU § 204

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen besvarar Region Gotlands revisorer i enlighet med redogörelsen nedan.
- Återkoppling ska ske till arbetsutskottet under hösten 2023.

Sammanfattning

Region Gotlands revisorer har begärt regionstyrelsens svar på vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av genomförd revisionsrapport avseende Region Gotlands arbete med miljömål.

Bedömning

Region Gotlands revisorer gett uppdraget att granska Region Gotlands arbete med miljömässiga målsättningar och hur arbetet sker för att bidra till nationella miljömål och regionala miljömål och därmed till Agenda 2030. Det är värdefullt, då miljöarbetet är ett viktigt arbete som i grunden syftar till att möjliggöra ett gott liv för invånarna på Gotland.

Regionstyrelseförvaltningen ser positivt på genomförd granskning och får anföra följande:

Det är tillfredsställande att granskningen landar i bedömningen att Region Gotland genomför ett miljöarbete i enlighet med de nationella miljömålen. Det är också värdefullt med de förbättringsförslag som ges, inte minst som underlag i pågående arbete med ett hållbarhetsprogram för Region Gotland enligt beslut i regionfullmäktige 2022-06-20, § 93. Uppdraget från fullmäktige pekar på vikten av ett sammanhållet hållbarhetsarbete och ett program som inkluderar samtliga hållbarhetsperspektiv. I uppdraget ingår även att utveckla ett mer systematiskt, sammanhållet och effektivt sätt att arbeta med hållbarhet.

Granskningen pekar på att det är en övergångsperiod mellan det tidigare miljöprogrammet och ett nytt hållbarhetsprogram. Det är också en övergångsperiod från en styrmodell till en annan. Sammantaget är det en period med mycket nytt, där ambitionen är att skapa mer kraft och tydlighet, men där lärande och tid krävs innan förändringen satt sig. Det är därför bra att genomföra en uppföljande granskning om ca 2 år, men då lämpligen av hur Region Gotland driver ett sammanhållet hållbarhetsarbete.

I det svenska miljömålssystemet har länsstyrelserna en övergripande och samordnande roll som regionala miljömyndigheter och kan ta initiativ till

regionalisering av de nationella miljömålen. Region Gotland har som region någon inte någon formell roll i miljömålssystemet, men är både som kommun och region självklart en central aktör i arbetet för att nå Sveriges miljömål och de globala hållbarhetsmålen.

I det regionala utvecklingsansvaret, som Region Gotland har enligt lag, ingår att verka för en långsiktigt hållbar regional utveckling och att integrera miljömässiga-, sociala- och ekonomiska hållbarhetsaspekter i arbetet. I framtagandet av den regionala utvecklingsstrategin (RUS) Vårt Gotland 2040, liksom genomförandeprogrammen för denna, har samarbetet med Länsstyrelsen varit viktigt, inte minst utifrån deras roll som regional miljömålsmyndighet men även andra roller. I Vårt Gotland 2040 har de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 integrerats.

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut riktningen för en långsiktigt hållbar utveckling, för såväl Gotland som Region Gotland. Den regionala utvecklingsstrategin engagerar och driver på utvecklingen av platsen Gotland samtidigt som den ger riktning för koncernen Region Gotland.

I den styrmodell som beslutades av regionfullmäktige 2022-06-20, § 108 omsätts de långsiktiga målen i den regionala utvecklingsstrategin till prioriteringar och mål på kortare sikt för organisationen. I styrmodellen ingår också styrdokument beslutade av regionfullmäktige inom områden av väsentlig betydelse för Region Gotland och som är långsiktiga och aktiverande. Till regionfullmäktiges prioriteringar kopplas styrdokument som ger ytterligare riktning för arbetet. På detta sätt tydliggörs hur RUS och styrdokument (exempelvis genomförandeprogram, kommande hållbarhetsprogram) tas om hand i den politiska styrningen av verksamheten.

Kommentarer till rekommendationerna:

Tydliggöra nämndernas uppdrag inom området.

Ge nämnderna i uppdrag att ta fram handlingsplaner med aktiviteter för miljöarbetet.

Tillse att nämnderna får tillräcklig vägledning och stöd i framtagandet av handlingsplaner.

Tillse att det finns system för uppföljning av mål och aktiviteter kopplat till miljömål.

Säkerställa att de resultat som framkommer av uppföljningen analyseras och utvärderas.

Granskningen pekar på identifierade utvecklingsområden som nu är under arbete, med inriktning på ett sammanhållet hållbarhetsarbete där miljöarbetet ingår. Inriktningen är att integrera hållbar utveckling/Agenda 2030 i ordinarie verksamhet, i planering, styrning och beslut. Det uppdraget behöver förtydligas till nämnderna. Med den nya styrmodellen har nämnderna ett tydligt uppdrag att arbeta med regionfullmäktiges prioriteringar och mål, vilka har stark bäring på hållbar utveckling eftersom de i hög grad utgår från Vårt Gotland 2040. Ett hållbarhetsprogram på mellanlång sikt (2030) för Region Gotlands arbete med hållbarhet skapar en tydligare riktning för nämnderna.

Till ett hållbarhetsprogram för Region Gotland 2030 ska också ett ramverk tas fram som beskriver hur Region Gotland arbetar med hållbar utveckling (d.v.s. ansvar och roller, genomförande och uppföljning). Det behövs system för uppföljning av mål och aktiviteter kopplat till mål för hållbar utveckling, där miljömål ingår.

Ett kommande hållbarhetsprogram, istället för ett miljöprogram, innebär att nämnderna behöver ta fram underlag och aktiviteter för ett sammanhållet hållbarhetsarbete. Det behöver vara en del i ordinarie planerings- och styrprocess. Det behövs kompetenshöjning avseende hållbarhet, tid och resurser att arbeta medvetet med frågorna, ett utvecklat stöd och samverkan över gränser som stärker implementeringen av ett nytt hållbarhetsprogram. Regionfullmäktige har beslutat om resurstilldelning för att stärka hållbarhetsarbetet.

Överväga att ta fram formella samverkansöverenskommelser mellan regionens verksamheter inom ramen för det kommande hållbarhetsprogrammet.

En väl fungerande intern samverkan inom Region Gotland är av största vikt för en effektiv och kvalitativ verksamhet. Regionstyrelseförvaltningen ser inte formella samverkansöverenskommelser mellan verksamheterna som det främsta medlet för att främja intern samverkan. Här är en organisationskultur som främjar samverkan och lärande över gränser viktigare.

Överväga att följa upp eventuella riskområden kopplat till miljön inom ramen för den interna kontrollen.

Förslaget att följa upp eventuella riskområden inom ramen för den interna kontrollen kan absolut övervägas, men då avseende alla dimensioner av hållbar utveckling.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anette Jansson, programansvarig, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att återkoppling görs till arbetsutskottet under hösten 2023.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag med eget tillägg och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Revisionsrapport ”Granskning av regionens arbete med miljömål” 2023-06-19
Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse 2023-08-25

Skickas till

Revisorerna
KPMG, klara.lowenberg@kpmg.se

RS § 305 Uppdrag. Intern samverkansstruktur för samverkan och samordning mellan nämnder och förvaltningar

Ärendenummer: RS 2023/1392

Paragraf föregående instans: AU § 205

Regionstyrelsens beslut

- Den interna samverkansstrukturen inrättas på prov under innevarande mandatperiod och skall därefter utvärderas.

Sammanfattning

Bakgrunden till uppdraget är den politiska beredningen av ärendet rörande etablering av regional samverkansstruktur (RS 2022/1483), där en beslutspunkt tillkom avseende ett internt komplement till denna. Uppdraget lyder:

- Regionsstyrelseförvaltningen får i uppdrag, att som komplement till regional samverkansstruktur, skapa motsvarande med både förvaltnings- och politisk representation, för intern samverkan för samordning över och mellan förvaltningar i frågor där samordning krävs för framgång över tid.

Detta uppdrag har sedan lyfts ut ur det ursprungliga ärendet, då det avser koncernstyrning snarare än regional utveckling.

Enligt kommunallagen (6 kapitlet 1 §) ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens eller regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska även följa de frågor som kan inverka på kommunens eller regionens utveckling och ekonomiska ställning (§ 11). Detta återspeglas även i regionstyrelsens reglemente, så som det är antaget av regionfullmäktige. Där uttrycks även särskilt att ”styrelsen ansvarar för samordning med nämndpresidierna och förvaltningscheferna”.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår, baserat på uppdraget, att en samverkansstruktur skapas och kopplas till arbetet med regionfullmäktiges prioriteringar, som en central del i Region Gotlands styrmodell och koncernstyrning.

Regionstyrelseförvaltningen ser ett mervärde med en fördjupad samverkan i samband med verksamhetsplaneringens uppstart i juni. Vid detta tillfälle samordnas arbetet med regionfullmäktiges prioriteringar och hur det ska ta sig uttryck i de olika förvaltningarnas verksamhetsplaner. Det vill säga vilka insatser som ska genomföras av en eller flera förvaltningar, för att prioriteringarna ska få genomslag. Detta baseras på årsredovisningen och de

gemensamma planeringsförutsättningarna. Och de behov och utmaningar som identifierats. Detta möte förbereds i koncernledningsgruppen.

Som deltagare i den interna samverkansstrukturen föreslås samma koncernmöte som deltar på omvärlds- och planeringsdagarna.

Den interna samverkansstrukturen är ett komplement till ordinarie planeringsprocess.

Bedömning

De lagar, föreskrifter, riktlinjer och regler som påverkar ärendet är främst kommunallagen, regionstyrelsens reglemente och Region Gotlands styrmodell. Förslaget bedöms driva såväl ökad arbetsbelastning som ökade kostnader, men en ökad samverkan bör leda till effektivare koordinering mellan nämnder och förvaltningar. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är av stor vikt att den nya mötesformen utvärderas kontinuerligt under mandatperioden.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-06-30

Skickas till

Alla facknämnder och förvaltningar.

RS § 306 **Remiss. Förslag till strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidsbrandmän**

Ärendenummer: RS 2023/1406

Paragraf föregående instans: AU § 206

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att avge remissyttrande avseende strategi och handlingsplan för personalförsörjning av räddningspersonal i beredskap (RiB) enligt upprättat förslag.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Region Gotland anser att strategin på ett strukturerat och bra sätt beskriver vilka förmågor som behövs och hur de kan brytas ner i förutsättningar för att lyckas med personalförsörjningen. Övergripande ser vi strategin som ett bra stöd i vårt arbete med personalförsörjning även om den i vissa delar utgår från den förenklade bilden att det är samma problem i hela kommunen. Men på Gotland varierar det mycket mellan olika områden i kommunen där vissa stationer inte har några problem, medans andra har brist även om förutsättningarna till det yttre är likartade.

De förändringar som krävs för anpassningen till EU-direktivet om dygnsvila har medfört stor osäkerhet kring möjligheten att vara både heltidsanställd och RiB-anställd hos samma arbetsgivare. Detta är en prioriterad fråga att hantera eftersom den hämmar möjligheten till rekrytering av RiB i regionen.

Bedömning

Kommentarer till strategi, handlingsplan och tidplan finns samlade i förvaltningens förslag till remissvar.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till remissvar
Följebrev- remiss strategi och handlingsplan deltidsbrandmän
Förslag- strategi och handlingsplan deltidsbrandmän
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-31

Skickas till

Räddningstjänsten
Samhällsbyggnadsförvaltningen

RS § 307 Omprövning av beslut detaljplan

Ärendenummer: RS 2023/1642

Paragraf föregående instans: AU § 207

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Utbredningen för det område som berörs av beslut regionfullmäktige 2020-03-03, § 42, ska revideras. Ändringen avser att den yta, som utgör övningsområde till Bygg- och anläggningsprogrammet, en privatägd Industrifastighet samt ett område om ca 6000 kvm som är lämpligt för utveckling och försäljning, undantas från tidigare beslut.
- Regiondirektören får i uppdrag att, framför upphävandet av del av detaljplan 09-VIS-596, utreda förutsättningarna för alternativ markanvändning i form av solesanläggning inom berört område, exklusive området som berörs av beslutspunkt ett (1), i enlighet med de synpunkter som framkommer av tjänsteskrivelsen. Om anläggandet av solesanläggning inte bedöms möjlig inom området ska den delen av detaljplanen fortsatt upphävas.

Sammanfattning

Mark- och exploateringsenheten på samhällsbyggnadsförvaltningen driver exploateringsprojekt Industrimark Visby. Projektet avser att utveckla industrimark till försäljning inom områdena Österby samt Bingerskvarn i Visby, regionstyrelsen 2020-02-26, § 56 och regionstyrelsen 2021-06-16, § 212. Projektet omfattar även att genomföra beslut, regionfullmäktige 2020-03-30, § 42, om att del av detaljplan 09-VIS-596 för Österby industriområdet ska upphävas.

Detaljplan 09-VIS-596 antogs av kommunfullmäktige 1991 och vann laga kraft 1992. Detaljplanen reviderades år 1997. År 2020 fattade regionfullmäktige beslut om upphävande för del av planområdet till förmån för det primära vattenskyddsområde som gäller för platsen. En framtida utveckling inom området bedömdes kunna förorsaka föroreningar samt motverka grundvattenbildning i och med hårdgörande av ytor. Upphävande av detaljplan skulle avse mark som ägs av Region Gotland och där verksamhet inte bedrevs sedan tidigare. Detta överensstämmer inte med den karta som lades till grund för beslutet om upphävande av detaljplan vilket medför att utbredningen av det beslutade området även omfattar en privatägd industrifastighet, på vilken det bedrivs näringsverksamhet, samt av en yta, om ca 1,2 ha, som utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, sedan år 2008, nyttjar som övningsyta till bygg- och anläggningsprogrammet vid Wisbygymnasiet. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har ett gällande markupplåtelseavtal för området. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har gjort en framställan till mark- och exploateringsenheten om att få vara kvar inom berört område. Från framställan

framkommer utbildnings- och arbetslivsförvaltningens behov av ytan samt information om att det planeras att uppföras en skolbyggnad på del av angränsande fastighet Visby Skarphäll 1:1. Vidare ser mark- och exploateringsenheten inte möjligheten till att verksamheten skulle flyttas till annan mark som ägs av Region Gotland då det inte finns något alternativ av lämplig mark för ändamålet i Region Gotlands markreserv.

Vidare hanterar mark- och exploateringsenheten flera förfrågningar om mark planlagd för industriändamål, men också om mark för etablering av energiproduktion genom solesanläggning eller för annan verksamhet som kan främja energiomställningen. Med anledning av ovanstående har mark- och exploateringsenheten undersökt möjligheten för vidare utveckling inom detaljplan 09-VIS-596 samt möjligheten för alternativ markanvändning som inte riskerar att förorena grundvattnet eller motverka grundvattenbildningen.

Bedömning

Enligt beslut, regionfullmäktige 2020-03-30, § 42 , ska ca 23,3 hektar av detaljplan 09-VIS-596 upphävas vilket omfattar:

Ändamål	Areal	Kommentar
Industrimark - Övningsområde utbildnings- och arbetslivsförvaltningen	Ca 1,2 hektar	Utbildnings- och arbetslivsförvaltning har nödvändiga tillstånd från miljö- och hälsa för att bedriva verksamheten inom primärt vattenskyddsområde
Industrimark – Privatägd industrifastighet	Ca 7 415 kvm	Fastigheten är bebyggd och det bedrivs näringsverksamhet på platsen.
Allmän platsmark – Gata	Ca 3 500 kvm	Allmän platsmark där Region Gotland, som huvudman för allmänplats, är skyldiga att bygga ut gator enligt gällande detaljplan.
Industrimark/Allmän platsmark – Outvecklad	Ca 20,3 hektar	Allmän platsmark består av gator som Region Gotland inte kommer behöva bygga ut.

Det kan antas att avsikten vid beslutstidpunkten var att befintliga verksamheter inom området inte skulle omfattas av upphävandet och därför bör utbredningen av området som berörs av ändringen revideras. Den privata industrifastigheten föreslås undantas från beslutet och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen ska medges att fortsatt få bedriva verksamhet inom området. VA-huvudmannen framhåller att det är av särskild vikt att det säkerställs att verksamhetsutövaren har rutiner för hur området ska fungera jämte vattenskyddsområdet. Detta får anses tillgodosett i och med att nödvändigt tillstånd finns från tillsynsmyndigheten som är miljö- och hälsoskydd.

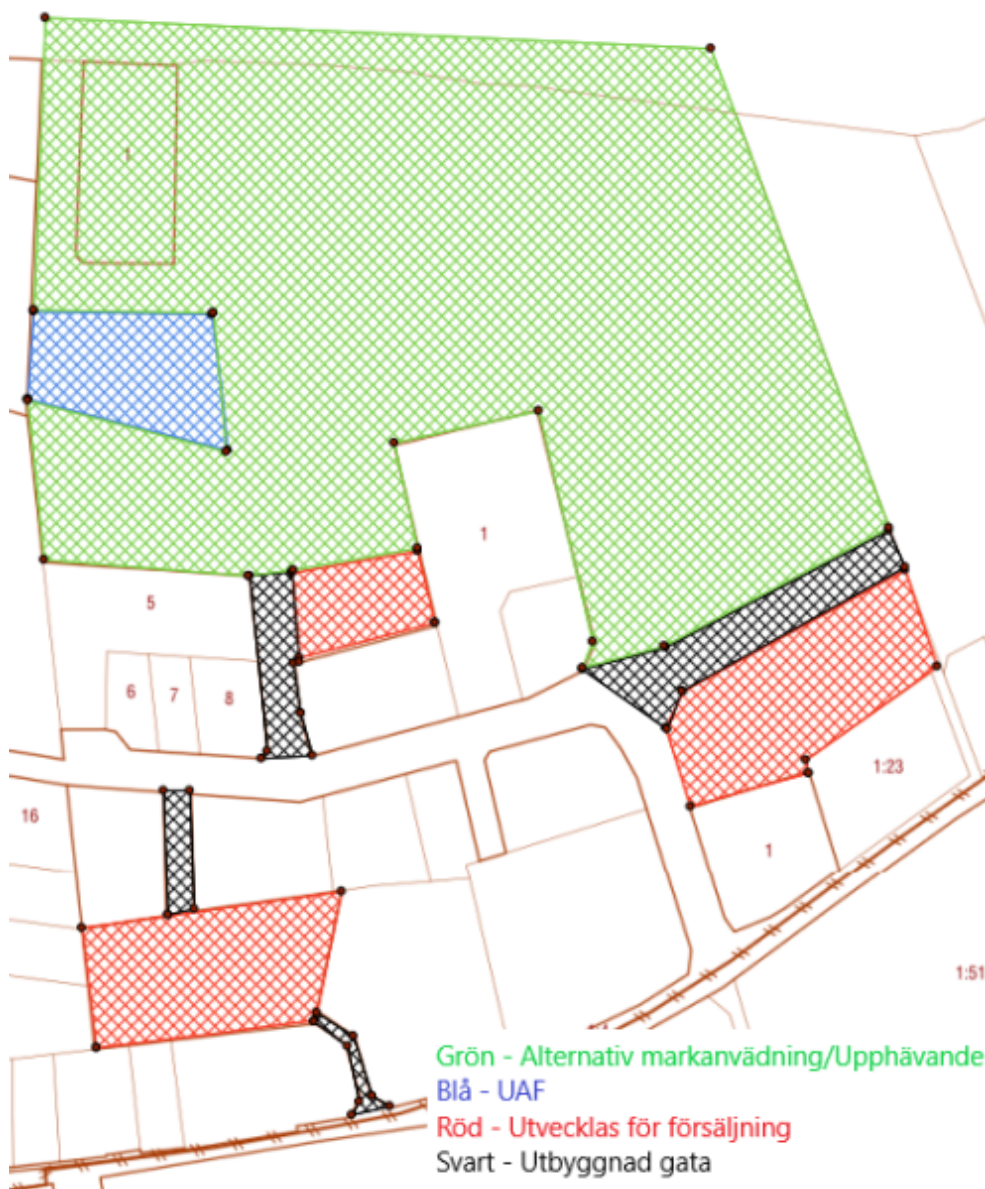
Vidare föreslår mark- och exploateringsenheten att utbildnings- och arbetslivsförvaltningens övningsområde, inom Gotland Visby Österby 1:4, tillsammans med del av fastigheten Gotland Visby Skarphäll 1:1, aktuell för ny skolbyggnad, genom fastighetsbildning ska bilda en egen skolfastighet. Detta givet att bygglov ges. Det skulle möjliggöra för en tydligare ansvarsfördelning inom Region Gotland då förvaltning av den nybildade fastigheten i sin helhet skulle övergå till fastighetsförvaltningsavdelningen.

Den planerade utbyggnaden av gator inom projektet Industrimark Visby medför att det är möjligt att på ett kostnadseffektivt sätt utveckla ytterligare en industrifastighet, om ca 6000 kvm. I samråd med VA-utvecklare vid VA-avdelningen bedöms området lämpligt att ta med i den planerade utvecklingen. Området föreslås därför undantas från beslut regionfullmäktige 2020-03-30, § 42.

Vidare föreslås att samhällsbyggnadsförvaltningen får i uppdrag att vidare undersöka alternativ markanvändning för energiproduktion genom solesanläggning inom området. Energiproduktion skulle kunna medges inom den befintliga detaljplanen för industriändamål, vilket medför att detaljplanen genererar Region Gotland en intäkt istället för en utgift, som ett upphävande skulle göra. VA-huvudmannen har framfört att det inte finns något i Visby VSO föreskrifter som reglerar att man inte får bygga solcellsanläggning inom vattenskyddsområde. Dock framhålls att Region Gotland bör se över rutinen för hur en sådan etablering inom vattenskyddsområde ska hanteras. Det kan föreligga risk, beroende på vilken typ av mark som berörs, att förutsättningarna för grundvattenbildning, temperatur och markens förmåga att hålla fukt, kan förändras till den grad att verksamheten påverkar kvantitativ status i grundvattenförekomsten. Miljö- och hälsoskydd har yttrat sig om att etablering för energiproduktion kan medges givet att det sker utan hårdgörande av ytor samt att det inte förekommer hantering av ämnen som risker förorsaka förorening av grundvattnet inom området. Eftersom markanvändningen inom området är känslig föreslås den delen av fastighet som kan vara aktuell för energiproduktion inte försäljas utan upplåtelse bör ske genom nyttjanderätt. En nyttjanderättsupplåtelse ger Region Gotland möjlighet att genom avtal ställa krav på anläggningens utformning för att mitigera eventuella risker med

etableringen. Genomförandet av en anläggning för energiproduktion inom området bör också samordnas med VA-huvudmannen och miljö- och hälsoskydd. Om det i ett senare skede av projektet bedöms som att en anläggning för energiproduktion inte är möjlig inom området ska detaljplanen fortsatt upphävas.

Samtliga föreslagna ändringar och föreslagen markanvändning framgår av kartbild nedan.

Föreslagen markanvändning och utveckling av Österby Industriområde

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att de föreslagna ändringarna följer den process som föranleder beslut och att berörda förvaltningar har beretts möjlighet att yttra sig utifrån sina respektive ansvarsområde och från vad lagen medger.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att de föreslagna ändringarna både genererar intäkt och minskar utgifterna inom exploateringsprojekt Industrimark Visby.

3. Barnperspektiv

Ej aktuell.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuell.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuell.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att de befintliga verksamheterna inte förorsakar ytterligare påverkan på klimat eller miljö. Den tillkomna ytan för utveckling om ca 6000 kvm bedöms liten i sammanhanget och dess påverkan på området försumbar. Regionekologerna har yttrat sig gällande skogen inom fastigheten Gotland Visby Österby1:4 och den negativa effekt etableringen av energiproduktion skulle få på området. I och med att området sedan tidigare är detaljplanlagt så har detaljplanen företräde framför en sådan bedömning då naturvärden ska prövas inom planprocessen innan en detaljplan kan antas.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen 2008-01-02 - Markupplåtelseavtal

Regionstyrelsen 2020-02-26, § 56

Regionfullmäktige 2020-03-30, § 42

Regionstyrelsen 2021-06-16, § 212

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen 2023-08-25 - Framställan om mark

Tillstånd till hantering av petroleumprodukter, spillolja samt schaktningsarbete – 2023-08-25

Samhällsbyggnadsförvaltningens MEX tjänsteskrivelse 2023-08-29

Skickas till

Tekniska nämnden

Miljö- och byggnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

RS § 308 Förfrågan om markanvisning - Visby och Klintehamn

Ärendenummer: RS 2023/898

Paragraf föregående instans: AU § 208

Regionstyrelsens beslut

- Direktanvisning av mark, genom nyttjanderätt, avseende del av Gotland Visby Österby 1:4 och del av Gotland Klinte Robbjäns 1:64, under förutsättning att exploatören inför tecknande av ett markanvisningsavtal, genomfört godkänt miljösamråd med Länsstyrelsen för respektive plats godkänns.
- Regiondirektören får i uppdrag att upprätta ett markanvisningsavtal med Maston AB under en tid av 2 år från beslutets laga kraft, för beslut godkännande i regionstyrelsen.

Sammanfattning

Den 15 november 2022 inkom Maston AB, genom Energicentrum Gotland, med en framställan om marktilldelning till mark- och exploateringsenheten. Initiativet kallas Svensk Energilagring och framställan avser mark för etablering av solcellspark och e-bränsleproduktion av e-metanol.

Markbehovet från framställan redovisad nedan och avses tillgodoses både med privatägd mark och mark som ägs av Region Gotland.

Svensk Energilagring söker areal enligt nedan för arrende över 30 år eller längre.

- För detta projekt behövs initialt ca 70 hektar eller mer.
- Kustnära läge (<2-3 km) då en 1-tums vattenledning behöver dras mellan anläggning och Östersjön.
- Marklotterna bör vara på 10 hektar vardera eller större.
- + Närhet till kraftnätsanslutning, vindkraftverk eller annan kraftverksamhet.
- + Närhet till vattenreningsverk eller dricksvattentäkt.

Mark- och exploateringsenheten har inventerat Region Gotlands markbestånd av obebyggd markreserv efter ytor, som skulle kunna vara aktuella för projektet samt undersökt förutsättningarna för om det föreligger skäl som skulle kunna motivera en direktmarkanvisning till Maston AB.

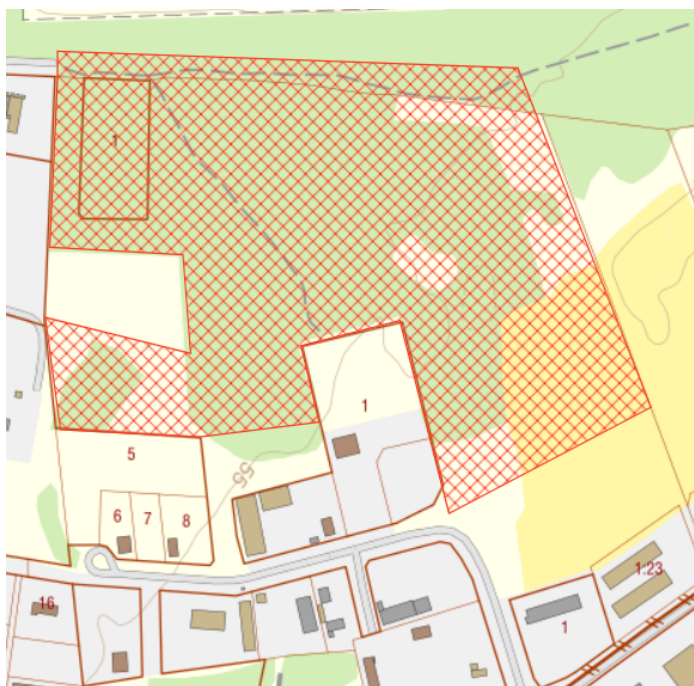
Enligt uppgifter från Energicentrum Gotland är kötiden för att ansluta solproduktionsanläggning till GEABs elnät ca 14-15 år. Energicentrum Gotland framhåller i ärendet följande, att före vi får en ny fastlandsförbindelse behöver rena produktionsanläggningar ställa sig i kö för nyanslutning. Detta

för att GEAB ska kunna garantera att de kan ta hand om all elproduktion på Gotland. De anläggningar, som framställan om mark avser, behöver inte vara anslutna till elnätet för att producera eMetanol. Det ligger däremot i GEABs intresse att de är anslutna då metanolen åter kan omvandlas till el. Detta kan då göras vid tillfällen då elnätet är ansträngt och det behöves en flexibel resurs. Maston AB kan även öka sin metanolproduktion när elnätet är överbelastat vid hög elproduktion från vindkraften. Det är därför en flexibel resurs både när elnätet behöver stöd för upp- och nedreglering.

Från Region Gotlands markreserv har två områden identifierats som kan vara möjliga att upplåta för etableringen.

Del av Gotland Visby Österby 1:4

- Aktuellt område av del av Gotland Visby Österby 1:4 och har en areal om ca 19,7 hektar. Fastigheten ligger ca 3 km öster om Visby centrum och är detaljplanelagt för Industriändamål. Området är beläget inom primärt vattenskyddsområde och föreslaget markområde är därför inte lämplig för annan bebyggelse.

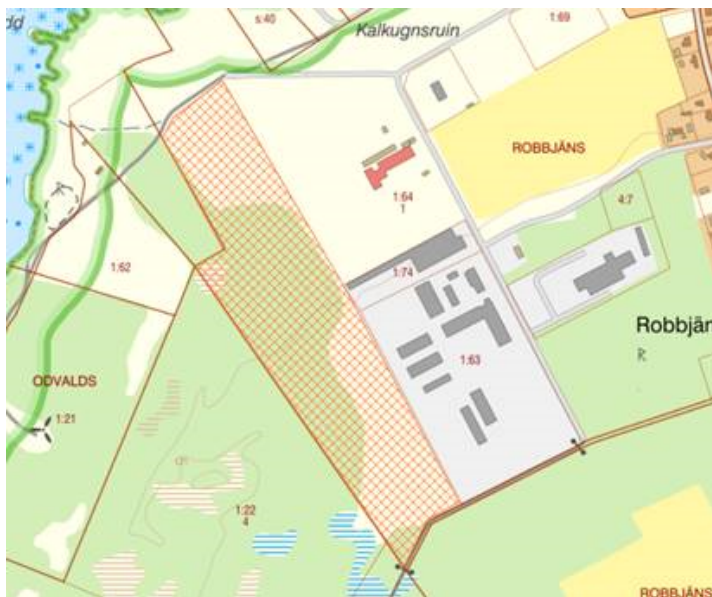

Områdets utbredning kan komma att justeras inom ramen för markanvisningen.

Del av Klinte Robbjäns 1:4

- Aktuellt område av del av Gotland Klinte Robbjäns 1:64 och har en areal om ca 11,5 hektar. Fastigheten är belägen ca 1 km sydöst om

Klintehamn samhälle. På fastigheten finns ett avloppsreningsverk och en återvinningsanläggning, båda ägs och driftas av Region Gotland.

Områdets utbredning kan komma att justeras inom ramen för markanvisningen.

Om marken direktanvisas genom nyttjanderätt till Maston AB kommer, under förutsättningen att exploatören genomför godkänt miljösamråd med Länsstyrelsen för respektive plats, markanvisningsavtal att upprättas och förhandlas med bolaget och därefter kommer avtalet upp för beslut om godkännande i regionstyrelsen. När markanvisningsavtalet är godkänt och undertecknat av båda parter har bolaget 2 år på sig att utforma projektet, ansöka om eventuellt förhandsbesked eller bygglov, samt efter godkänt förhandsbesked eller bygglov genom nyttjanderätt arrendera respektive markområde. I och med att marken upplåts mot en omsättningsbaserad avgift anses upplåtelsen ske till marknadsmässiga villkor.

Bedömning

Region Gotlands riktlinjer är tydliga i att markanvisning genom direktanvisning kan användas när det är bästa sättet att uppnå de mål som regionen har. Motiven för direktanvisning bör tydligt redovisas.

De särskilda förutsättningar som har framkommit, från vad Energicentrum Gotland framfört, innebär att markanvisning skulle ske till ett bolag som främjar energiomställningen och som kan producera el till elnätet efter behov för nätägaren utan att överproducera el och därför heller inte behöver stå i kö för att ansluta anläggningen till elnätet. Med stöd av detta anser mark- och exploateringsenheten att en direkt markanvisning kan motiveras. Markanvisning bör ske genom nyttjanderätt och kostanden för upplåtelsen bör vara omsättningsbaserad. Detta möjliggör för en kortare genomförandetid för

exploatören samtidigt som anläggningen efter uppförandet genererar en intäkt till Region Gotland under anläggningens hela tekniska livslängd.

För anläggandet av solcellspark ska miljösamråd genomföras med Länsstyrelsen och anläggningen kan beroende på utformning även vara lovpliktig.

Del av Gotland Visby Österby 1:4, planlagd för industriändamål men bedöms med hänsyn till grundvattenskydd som olämplig för bebyggelse och utveckling med hårdgjorda ytor. Däremot kan området vara lämpligt för solesanläggning. Att området är planlagt är fördelaktigt vid miljösamråd samt eventuell bygglovsansökan. Vid en eventuell upplåtelse bör krav ställas på genomförande så som att inga ytor får hårdgöras samt att fordonstrafik och andra maskiner som drivs på fossilbränslen inte tillåts inom området. Skötsel inom området bedöms kunna ske med eldriva maskiner alternativt genom fårbeta. Etableringen kan antingen medges inom befintlig detaljplan, alternativt att det genomförs en planändring specifikt för solcellsanläggning. Planändring är inte nödvändig för etableringen, men skulle avgränsa markanvändningen från annan etablering och förhindrar att området exploateras på annat sätt i framtiden. En direktmarkanvisning av del av Österby 1:4 är beroende av beslut av i ärende RS 2023/1642.

Vidare har tekniska nämnden även fattat ett inriktningsbeslut, 2023-02-21, § 46, om framtida markanvändning för Visby avfallsdeponi, också inom Österby området, efter sluttäckning identifierats som lämplig för solesproduktion genom anläggandet av en solcellspark.

Del av Klinte Robbjäns 1:64 är belägen utanför planlagt området, men delvis angränsande av småindustri, avfallsanläggning och avloppsreningsverk. Fastigheten uppfyller önskemål om närhet till hav för intagsledning och är belägen utanför strandskyddat område. Samråd om området har skett med avfallsavdelningen och VA-avdelningen vid teknikförvaltningen om framtida markbehov för respektive verksamhet. Föreslaget området bedöms möjlig för upplåtelse till etableringen.

VA-avdelningen har yttrat sig gällande etableringen inom Österby 1:4 med vad som framförts i ärende RS 2023/1642. Miljö och hälsa har yttrat sig om att det kan finnas eventuella föroreningar inom föreslaget område på Klinte Robbjäns 1:64 som kan behöva utredas vidare. Detta utgör dock inget hinder mot att markanvisningen genomförs. Region Gotlands regioneologer har yttrat sig nekande i ärendet för båda platserna med hänsyn till naturvärden. För området inom Österby 1:4 har detaljplanen företrädde mot denna bedömning då naturvärdena ska ha prövats inom processen för planläggning. För området inom Klinte Robbjäns 1:64 så kommer frågan om naturvärden att hanteras inom miljösamråd med Länsstyrelsen.

Mark- och exploateringsenheten föreslår att markanvisningen hanteras inom exploateringsprojekt – Industrimark Visby.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Förslag till beslut överensstämmer med Region Gotlands riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal.

2. Ekonomiskt perspektiv

Förslag till beslut skulle generera en årlig intäkt till Region Gotland. Kostnader hänförliga till projektet är personella resurser för framtagande och uppföljning av markanvisningsavtal.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att klimat och miljöperspektiv hanterad av Länsstyrelsen inom miljösamråd för etableringen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Framställan om mark, Svensk energilagring 2022-11-15

Presentation Maston AB 2023-02-08

Samhällbyggnadsförvaltningens MEX tjänsteskrivelse 2023-08-24

Skickas till

Tekniska nämnden

Miljö- och byggnämnden

RS § 309 Förfrågan om markanvisning Visby

Ärendenummer: RS 2023/1641

Paragraf föregående instans: AU § 209

Regionstyrelsens beslut

- Godkänna direktanvisning av mark, genom tomträtt, avseende del av Gotland Visby Norr 1:1, Hangarvägen.
- Regiondirektören får i uppdrag att upprätta ett markanvisningsavtal med Vireon Sverige AB under en tid av två år från beslutets laga kraft, för godkännande i regionstyrelsen.

Sammanfattning

Bolaget OX2 inkom i september 2022 med en förfrågan till Region Gotland om mark för etablering av en fossilfri tankstation för vätgas i Visby. Bolaget hade erhållit investeringsstöd från Energimyndigheten för etableringen. Vid ett inledande möte tillsammans med OX2 deltog representanter från regionalutveckling regionstyrelseförvaltningen, miljö- och hälsoskydd samhällsbyggnadsförvaltningen, planenheten samhällsbyggnadsförvaltningen, mark- och stadsmiljö teknikförvaltningen och räddningstjänsten samhällsbyggnadsförvaltningen.

Det Region Gotland identifierade som en förutsättning för en sådan etablering, av en fossilfri tankstation för vätgas, är att den bör byggas på mark detaljplanelagd för industriändamål. Etableringen bör med fördel också ske inom område som redan används för likande ändamål där nödvändiga tillstånd för sådan verksamhet finns sedan tidigare. Alternativt ansöker bolaget om nödvändiga tillstånd om detta saknas.

Vidare kommunicerades att Region Gotland, vid tidpunkten, inte har någon tillgänglig detaljplanelagd mark för en sådan etablering och att OX2 föreslogs ta kontakt med privata fastighetsägare där liknande verksamheter redan bedrivs.

OX2 lämnade i ett senare skede över projektet till bolaget Norwegian Hydrogen. Vid ett överlämningsmöte tillsammans med bolagen framhöll Region Gotland samma information till Norwegian Hydrogen som givits till OX2.

I januari 2023 inkommer Biogas Gotland med en förfrågan till mark- och exploateringsenheten med önskemål om att utöka fastigheten Visby Skarphäll 1:5 österut. Syftet med förfrågan vara att inrymma Norwegian Hydrogens tilltänkta tankstation för vätgas inom området. Vid en samlad bedömning ansågs en utökning på platsen som olämplig. Till stöd för den bedömningen framförde mark- och exploateringsenheten följande:

- **Primärt vattenskyddsområde**
Utpekad område är beläget inom primärt vattenskyddsområde. Detta medför bland annat att hårdgörande av ytor försämrar dränering av dagvatten till grundvattnet i området. Vidare föreligger risk för föroreningar från de fordon som avses nyttja tankstationen genom läckage av oljor och andra kemikalier.
- **Markföroreningar**
Miljöingenjör har framfört att det finns en risk för förekomst av föroreningar av per- och polyfluorerade ämnen, PFAS, inom området.
- **Detaljplan**
En detaljplan bestämmer markanvändningen och genom detaljplaneprocessen prövas markens lämplighet för byggnation eller annat ändamål utifrån gällande lag. (Plan- och bygglagen, Miljöbalken, Fastighetsbildningslagen, Lagen om allmänna vattentjänster etc.)
Detaljplaneprocessen gör således en större samlad bedömning av platsens lämplighet med hänsyn till nödvändiga utredningar, remissinstanser, myndigheter och andra intressenter. Vid en etablering utanför detaljplanelagt område bestäms markanvändningen, utan att föregås av prövningen i planprocessen, för ett visst ändamål och över en bestående tid. Om markanvändningen senare bedöms olämplig så är det svårt att avhysa den verksamhet som tillåtits etablera sig inom området. Vidare ökar risken för att ytterligare kringliggande mark i området tas i anspråk för samma ändamål.
I plan- och bygglagens 4 kap. beskrivs vad som kallas plankrav eller detaljplanekrav, vilket skulle kunna aktualiseras för etablering av en tankstation för vätgas utanför planlagt område. Plankravet ska vid ansökan om förhandsbesked eller bygglov prövas av miljö- och byggnämnden om:
 - En ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk, om det behövs med hänsyn till bebyggelsens karaktär, omfattning eller inverkan på omgivningen, till behovet av samordning eller till förhållandena i övrigt.
 - En bebyggelse som ska förändras eller bevaras, om regleringen behöver ske i ett sammanhang med hänsyn till den fysiska miljö som åtgärden ska genomföras i, till åtgärdens karaktär eller omfattning eller till förhållandena i övrigt.
 - Vissa bygglovspliktiga åtgärder som avser så kallade MKB-projekt, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.
 - En åtgärd som kräver bygglov vid nyetablering av en verksamhet som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

- **Beslut regionfullmäktige 2020-03-30, § 42**
Enligt beslut i regionstyrelseförvaltningen, regionfullmäktige 2020-03-30, § 42, ska del av detaljplan inom Österby industriområde upphävas för att skydda grundvattentäkt. Den etablering av tankstation för vätgas som föreslås inom området är direkt angränsande den del av detaljplanen som avses upphävas. Beslutet ska delvis omprövas inom ärende RS 2023/1642 där alternativ markanvändning för området föreslås. Att i övrigt medge en etablering utanför detaljplanelagt området skulle gå i strid mot de beslut som tidigare tagits och även motverka syftet med beslutat vattenskyddsområdet.
- **Investeringsstöd för etableringen**
De investeringsstöd för etableringen som Norweigan Hydrogen erhållit från Energimyndigheten gäller till och med utgången av 2023. En etablering utanför detaljplanelagt området fordrar tillståndsprövning enligt miljöbalken vilket också påverkar projektets genomförbarhet inom tidsramen.
- **Fastighetsbildning**
Det är Lantmäteriet som äger frågan om fastighetsbildning och den prövning som görs utifrån fastighetsbildningslagen. Vidare har Lantmäteriet en prioritetsordning där bostäder premieras. Detta medför att det skulle kunna dröja innan en fastighetsbildning för annat ändamål är genomförd.
- **Bygglov- och marklovsprövning**
Etableringen behöver föregås av en bygglovsprövning vilket också påverkar projektets genomförbarhet inom angiven tidsram. Särskilt ifall miljö- och byggnämnden gör bedömningen att plankravet aktualiseras för etableringen.
- **Ledningar**
Inom området finns allmänna vatten- och avloppsledningar, en deponiledning som ägs av avfallsavdelningen och en ledningsrätt 09-BRO-213. Ledningarna är förlagda i samma ledningsgata som löper genom mitten av området.

- **Visby avfallsdeponi**

Visby avfallsdeponi ska sluttäckas och en etablering på platsen får inte påverka avfallsenhetens möjlighet till att genomföra sluttäkningsarbete.

Vidare eftersom att det var en tredje part som inkom om förfrågan om att utöka sin fastighet med mark som Region Gotland äger för att sedan i sin tur upplåta del av denna till Norweigan Hydrogen föranleder viss risk för Region Gotland. Då man förlorar både rådighet över marken och möjligheten till att, genom avtal, ställa krav på genomförandet av etableringen. Den samlade bedömning var såldes att en utökning av fastigheten Visby Skarphäll 1:5 inte var lämplig.

Under våren 2023 har näringslivsstrateg vid regionstyrelseförvaltningen arbetat aktivt för att möjliggöra för etableringen av en fossilfri tankstation inom privat mark och både drivit frågan internt inom Region Gotland och förmedlat kontakt till privata fastighetsägare. Norweigan Hydrogen har haft svårt att komma fram med privata fastighetsägare. Mark- och exploateringsenheten har även inom exploateringsprojekt Industrimark Visby presenterat för Norweigan Hydrogen vilka ytor som ska utvecklas och försäljas framöver. Norweigan Hydrogen ansåg dock att den marken inte är aktuell dels beroende på läge och dels beroende på genomförbarhet inom angiven tidsplan.

Den 29 juni 2023 genomförde representanter från mark- och exploatering samhällsbyggnadsförvaltningen, regionalutveckling regionstyrelseförvaltningen och miljö- och hälsoskydd samhällsbyggnadsförvaltningen ett möte med Norweigan Hydrogen om möjligheterna för att komma fram på kommunal mark, utanför detaljplanelagt området. Vid mötet diskuterades två platser, samma läge som tidigare diskuterats vid Lundbygatan bredvid Biogas Gotland och en befintlig grusad yta vid Hangarvägen strax norr om skarphällsområdet i Visby. Vidare uppgav Norweigan Hydrogen att det har möjlighet att få förlängd tidsfrist för sitt investeringsbidrag från Energimyndigheten.

Den 21 augusti 2023 inkom Norweigan Hydrogen, via sitt dotterbolag Vireon Sverige AB, till mark- och exploateringsenheten med en framställan om direkt markanvisning för behandling i regionstyrelsen. Framställan avser etablering inom antingen området vid Lundbygatan eller området vid Hangarvägen. Framställan beskriver anläggningens fysiska utbredning på respektive plats, dess tekniska beskaffenhet, hantering av kemikalier och under vilket regelverk anläggandet av tankstationen sker. Från framställan framkommer även att anläggningen är anpassad för att kunna anläggas inom vattenskyddsområde.

Mark- och exploateringsenheten har behandlat förfrågan och skickat ärendet på remiss till VA-huvudmannen, miljö- och hälsoskydd, räddningstjänsten och avfallsavdelningen.

Om mark direktanvisas till Vireon Svergie AB kommer markanvisningsavtal att upprättas och förhandlas med bolaget och därefter kommer avtalet upp för beslut om godkännande i regionstyrelsen. När markanvisningsavtalet är godkänt och underskrivet av båda parter har bolaget 2 år på sig att utforma projektet, ansöka om bygglov, samt efter godkänt bygglov genom tomträtt eller nyttjanderätt upplåta fastigheten. Upplåtelsen av marken kommer då att ske till marknadsmässiga villkor. Marknadsvärdering har ännu inte utförts.

Om mark direktanvisas kommer markanvisningen att hanteras inom exploateringsprojekt Industrimark Visby.

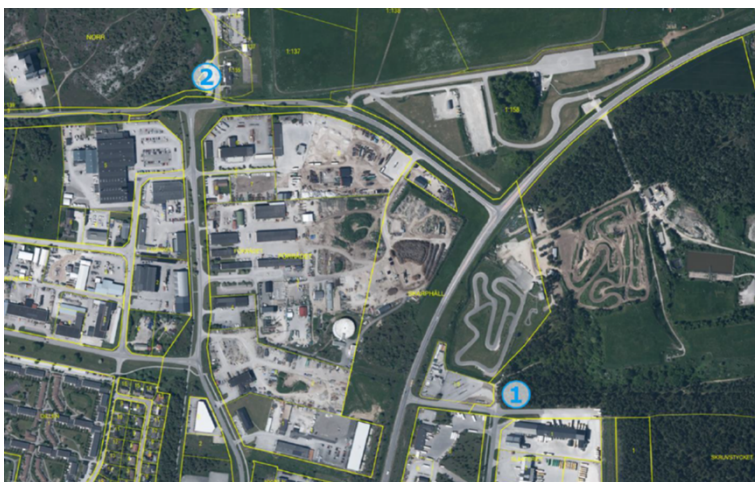

Bild 1, Lokalisering av de två områdena.

Bild 2, Föreslagen planering inom del av Visby Skarphäll 1:1, Lundbygatan.

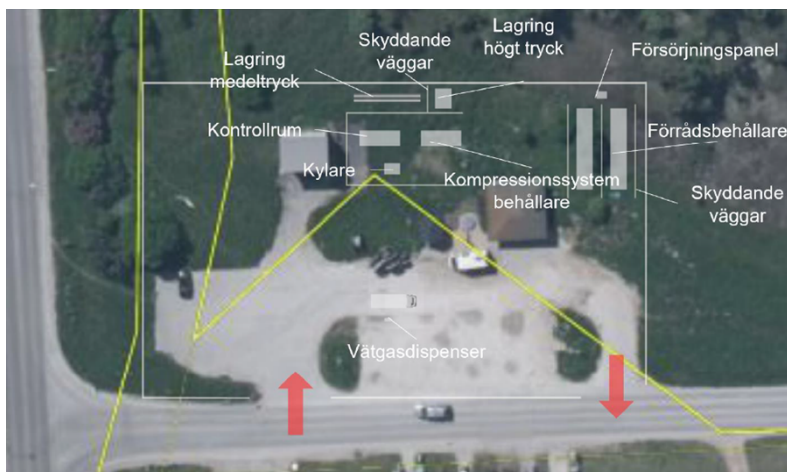

Bild 3, Föreslagen planering inom del av Visby Norr 1:1, Hangarvägen.

Bedömning

I den regionala utvecklingsstrategin – genomförandeprogram för klimat, miljö och energi finns det ett tydligt uttalat mål om att Region Gotland ska gå före i klimat- och energiomställningen. För att möjliggöra för detta är det därför viktigt att verksamheter som främjar energiomställningen etablerar sig på Gotland.

Region Gotlands riktlinjer är tydliga i att mark som ska anvisas genom direktanvisning kan användas när det är bästa sättet att uppnå de mål som regionen har. Motiven för direktanvisning bör tydligt redovisas.

De särskilda förutsättningar som har framkommit innebär att markanvisning skulle ske till ett bolag som får investeringsbidrag ifrån energimyndigheten och som främjar energiomställningen på Gotland. Mark- och exploateringsenheten har heller inte fått in några liknande förfrågningar från andra bolag som skulle kunna ställas som motpart vid en intresse avvägning. Dock ska framhållas att det inte kan uteslutas att annat intresse finns och att om så är fallet endast kan utrönas ifall mark för ändamålet annonserats ut för anbud.

Om mark ska direktanvisas till Vireon AB är bedömningen att detta ska göra genom tomträtt. På så vis får Region Gotland möjlighet att genom avtal ställa krav på genomförandet av anläggningen samtidigt som tomträttsinnehavarens intressen skyddas genom upplåtelsen. Möjligheten att ställa krav på upplåtelsen vid en ren försäljning är sämre, särskilt då markanvändningen inom områdena inte regleras av detaljplan. Upplåtelse av tomträtt kan endast ske för hel fastighet, därför är fastighetsbildning nödvändig. Då det är svårt att uppskatta för när fastighetsbildningen kan tänkas bli genomförd är det möjligt att bevilja Vireon Svergie AB förtida tillträde till marken genom nyttjanderätt – arrendeavtal. Detta möjliggör att projektet kan fortlöpa oberoende av när fastighetsbildning sker. Tomträtten genererar sedan löpande en årlig intäkt till Region Gotland.

Räddningstjänsten har yttrat sig i ärendet och eftersom det i framställan inte framgår vilken mängd i liter på flaksvolymen som ska hanteras så är det svårt för räddningstjänsten att göra en bedömning utifrån gällande regelverk. Däremot hänvisar till Energigas Sveriges anvisningar för tankstationer för vätgasdrivna fordon. Anvisningen publicerades i juni. MSB använder/hänvisar till Energigas Sveriges övriga publiceringar (tankstationer biogas m.m.), vilket medför att om dessa följs så föreligger det inget hinder mot etableringen. Behovet av eventuella säkerhetsbarriärer får klargöras vid den utredning av risker som hänvisas till i framställan. Räddningstjänsten anför därför, att det utifrån angiven information inte ser någon av platserna som olämplig utifrån sin verksamhets perspektiv.

Bedömning av lämpligheten för respektive plats.

Lundbygatan, Del av Visby Skarphäll 1:1

Samtliga hinder som tidigare presenterats för platsen kvarstår. Bedömningen grundar sig därför i om det är möjligt att mitigera eller på annat sätt hantera dessa frågor vilket skulle kunna möjliggöra för etableringen. Eftersom området är beläget inom primärtvattenskyddsområde har ärendet remitterats till VA-huvudmannen och miljö- och hälsoskydd.

VA-avdelningen ställer sig nekande till en etablering på platsen och framhåller att mark för fossilfri tankstation för vätgas är olämpligt ur ett vattenskyddsperspektiv. Fastigheten är lokaliserad på jungfrulig mark inom primärt vattenskyddsområde och även fast anläggningen är utformad för att anläggas inom vattenskyddsområde är det en potentiell negativ påverkan av det grundvattenbildande området som avser att skyddas. VA-ledningsnät finns på platsen och får inte bebyggas.

Miljö och hälsoskydd framhåller att anläggandet av en fossilfri tankstation för vätgas inom området kan medges givet att vissa försiktighetsmått tas och att krav ställs på genomförandet. Vid en direktmarkanvisning av området ska nödvändiga försiktighetsmått fastställas under projekteringen och regleras mellan Region Gotland och exploatören genom avtal.

Gällande detaljplan och detaljplanekrav, med anledning av att området är angränsande befintliga industrifastigheter och område där liknande verksamhet redan bedrivs är bedömningen att det skulle kunna argumenteras för att plankravet inte aktualiseras för platsen. Däremot framhåller Mark- och exploateringsenheten att det är Miljö- och byggnämnden som vid inkommen ansökan om förhandsbesked eller bygglov prövar eventuellt plankrav.

De ledningar som är belägna inom området bör inte bebyggas, dock kan åtkomst till ledningarna säkras genom avtalsservitut och den ledningsrätt som finns på platsen är bestående och kan endast ändras genom en lantmäteriförrättning. Det är exploatören som står för eventuella risker om

denna väljer att placera anläggningar ovanpå ledningar som är upplåna med servitut eller ledningsrätt.

Avfallsavdelningen har yttrat sig i ärendet och bedömningen är att det vid sluttäckning behövs en arbetsyta på ca 30-40 m ut från planerad släntfot. Om den planerade verksamheten som ska anläggas vid Lundbygatan förläggs så att den inte påverka de framtida planerna för avslutning av Visby deponi har avfallsavdelningen inget att erinra om planerad utbyggnad.

Från vad som framkommit i ärendet så det motstående intressen för möjlig lokalisering vid Lunbygatan. Flera av de risker och hinder som föreligger kan mitigeras eller på något sätt hanteras. Det kan också anses att det finns synergieffekter för en samlad etablering av biogas, el-laddstation för tunga fordon och en eventuell fossilfri tankstation för vätgas på samma plats. Området får också en naturlig avgränsning i öster, av avfallsdeponin, och norrut, upplåtet för motorbana och gokartbana, som förhindrar vidare exploatering av området. Samtidigt kan det anses att det är principiellt viktigt att etablering inom primärt vattenskyddsområde utanför detaljplan på mark som ägs av Region Gotland inte medges eftersom ett sådant avsteg motverkar syftet med grundvattenskyddet. Avvägning av motstående intressen i frågan får hanteras av Regionstyrelsen.

Hangarvägen, del av Visby Norr 1:1

För möjlig lokalisering har VA-avdelningen framfört att de ställer sig positiva till alternativet om lokalisering på del av Visby Norr 1:1 som ligger utanför Visby vattenskyddsområde och utgör därför inget motstående intresse mot grundvattenförekomsten. Bedömningen är att Region Gotlands VA-verksamhet i området avseende avloppspumpstation och vattenkiosk, inte borde påverka varandras verksamheter. VA-ledningsnät ska tas hänsyn till. Mark- och exploateringsenheten framhåller också att det är möjligt att anpassa VA-verksamheten inom området ifall det skulle skapa en bättre rondering för respektive verksamhet. En sådan ändring ska bekostas av exploitören men genomföras av Region Gotland som VA-huvudman.

Miljö- och hälsoskydd har ingen erinran mot lokaliseringen inom området.

Mark- och exploateringsenheten framhåller detsamma gällande detaljplanekrav som för Lundbygatan.

Vid en samlad bedömning så föreligger etableringen på Lundbygatan störts risk både för Region Gotland och för exploitören. Däremot är det som talar för en etablering inom del av Visby Skarphäll 1:1 är att det blir ett område samlad för liknande verksamheter. Flera av de hinder som föreligger på platsen kan mitigeras eller hanteras. Avvägningen mellan motstående intressen på platsen får bedömas av Regionstyrelsen. För möjlig lokalisering vid Hangarvägen föreligger etableringen genomförbar och utan uppenbara motstående intressen.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Förslag till beslut 1-3 stämmer överens med Region Gotlands riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal.

2. Ekonomiskt perspektiv

Förslag till beslut 1-3 föranleder en kostnad för Region Gotland avseende personella resurser. Den intäkt som markkupplåtelsen genererar bedöms täcka dessa kostnader.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Förslag till beslut 1-2 kan föranleda viss risk för förorening av grundvatten och motverka grundvattenbildning inom området. Dessa risker bedöms kunna hanteras genom att försiktighetsmått för genomförandet avtalas mellan Region Gotland och exploitören.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Yttrande avfallsavdelningen 2023-06-15

Framställan om marktilldelning Vireon Sverige AB 2023-08-21

Yttrande miljö- och hälsoskydd 2023-08-24

Yttrande VA-avdelningen 2023-08-25

Yttrande räddningstjänsten 2023-08-29

Samhällsbyggnadsförvaltningens MEX tjänsteskrivelse 2023-08-30

Skickas till

Tekniska nämnden

Miljö- och byggnämnden

RS § 310 Ö-kostnader i ett utjämningsperspektiv

Ärendenummer: RS 2023/1754

Paragraf föregående instans: AU § 225

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att ta emot informationen och skicka rapport och skrivelse vidare till utjämningskommittén.

Sammanfattning

En parlamentariskt sammansatt kommitté har getts i uppdrag att göra en översyn av den kommunalekonomiska utjämnningen. Syftet med uppdraget till kommittén är att säkerställa att den kommunalekonomiska utjämnningen ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärd och annan kommunal service, trots skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar.

Region Gotland träffade kommitténs ordförande Håkan Sörman och delar av hans kansli den 22 maj 2023. Syftet var bl.a. att beskriva Gotlands specifika förutsättningar som Sveriges enda ö-region och hur det påverkar våra verksamheter och vår kostnadsstruktur. Region Gotland har därefter beretts möjlighet att analysera vad ö-läget innebär för specifika behov inom det primärkommunala och regionala uppdraget. Bilagd rapport utgör ett samlat material av de viktigaste områdena där ö-läget påverkar behoven. Totalt summeras merkostnaderna till 275 mnkr.

Följande text är avsedd att ingå i ett brev till utjämningskommittén tillsammans med bilagda rapport. Utifrån behovet av att fokusera på det som bedöms ha störst effekt i det här sammanhanget lyfts särskilt Gotlands strategiska läge, avsaknaden av svensk ö-politik, att utjämningsystemet inte tar hänsyn till att vi är både region och kommun, de kraftiga merkostnaderna för hälso- och sjukvård, förutsättningar för räddningstjänst samt det orimliga i dagens modell för kollektivtrafikutjämnning.

Gotlands strategiska läge i Östersjön är viktigare än på mycket länge
Globala och regionala förändringar har skett de senaste 5 åren avseende det säkerhetspolitiska läget i världen, Europa och Östersjöområdet. Utifrån de bedömningar som gjorts av regering och riksdag så är inte de skärpta säkerhetspolitiska förhållandena något snabbt övergående. De säkerhetspolitiska förändringarna har påvisat Gotlands geografiska betydelse för Sverige och dess allierade.

Utifrån det skärpta säkerhetsläget så är det allt tydligare att Sverige gynnas i sin helhet om Gotland har förutsättningar att utvecklas invånar- och näringslivsmässigt. Det är helt enkelt av vikt för Sverige att Gotland genom att vara en framgångsrik region kan bidra till att hävda Sveriges suveränitet. Det är

av betydelse att det finns goda förutsättningar för primärkommunal service, regional service och utveckling. Utifrån ett nationellt säkerhetsperspektiv kan man säga att det gynnar Sverige om Gotland har minst lika bra eller bättre förutsättningar än andra regioner och kommuner.

Det förändrade säkerhetsläget de senaste åren har nationellt inneburit en utveckling mot förstärkt beredskapsnivå i landets kommuner och regioner. Även här är det en fråga med större dignitet för Region Gotland än för alla andra kommuner och regioner i Sverige. Satsningar på ett resilient gotländskt samhälle är en viktig strategisk investering för Sverige.

Avsaknaden av en svensk nationell ö-politik gör att specifika behov inte kompenseras

Inom ramen för OECD Territorial Reviews har en territoriell granskning av Gotland genomförts (CFE/RDPC/RUR(2022)1). Rapporten använder sig av begreppet ö-politik, en politik som utgår ifrån dimensionen att det är av vikt för nationen att upprätthålla befolkningstal, näringsliv m.m. på öar för att hävda den nationella suveräniteten över området, något som förekommer frekvent inom EU-området och också specifikt hos våra grannländer på olika sätt.

Rapporten konstaterar att Sverige saknar en nationell ö-politik och att lärdomar från nationer som utvecklat en sådan är att man tar hänsyn till ekonomiska faktorer för att förverkliga ö-politiken. Detta exempelvis vid utformning av alla statsbidrag och utformning av mellankommunalt/regionalt utjämningssystem.

Ur det perspektivet så är det rimligt att fånga de speciella förutsättningar som Gotland har i en ö-faktor i ett nytt utjämningssystem. Om det inte sker måste dessa förutsättningar alltid vara med när system utformas för exempelvis hälso- och sjukvård och kollektivtrafik.

I den nämnda rapporten från OECD konstateras att Gotland i OECD:s egen typologi klassificeras som en övervägande rural, avlägsen TL3-region. En region som lyckas relativt väl jämfört med andra studerade regioner. Man ger dock ett antal huvudsakliga rekommendationer för att som region kunna ha en positiv utveckling framåt. Där återfinns exempelvis:

- Utveckla en strategi för att värdera europeisk och nationell politiks betydelse för Gotland.
- Bygga upp strategisk kapacitet för att utnyttja EU:s fonder och medel i högre omfattning.
- Stärka sin samordningsroll mellan regionala och nationella myndigheter.

I alla dessa tre uppdrag står Region Gotland ensamma i ett nationellt perspektiv, något som i sig torde utgöra en grund för att det skulle tillämpas en annan finansieringsmodell som gav utrymme för strategiskt arbete och

planering inom Region Gotland. Ytterligare att notera att arbetet med denna kartläggning inte är något som andra regioner eller kommuner i landet lägger ledningsfokus eller rena pengar på. "Att bedriva en ö" kostar mer i strategiskt arbete och planering i den svenska förvaltningsmodellen, det är ett ekonomiskt ansvar som regionen idag inte kompenseras för.

Vi straffas för att vi är en sammanhållen region

Utjämningsystemet för kommunal och regional verksamhet ska i princip inte ta hänsyn till de ambitionsnivåer eller kostnadsnivåer som finns inom respektive organisation. Utjämnningen sker på behoven. Likväl är det av värde att fundera på vad den sammanhållna regionen på Gotland innebär för organisationen.

Den ekonomiska förvaltningen i Region Gotland har utifrån ett effektivitetsperspektiv varit framgångsrik under de senaste åren i avseendet att kostnadsnivån för den primärkommunala verksamheten relativt sett har sjunkit. Man kan säga att det är något som regionen varit pressad till för att kompensera underskott inom hälso- och sjukvården. Dessa underskott har sin upprinnelse i svårighet att nå effektivitet utifrån regionens litenhet.

Ett annat sätt att se på saken är att det samlade ekonomiska ansvaret som Region Gotland har, leder till en undanträngning av resurser från det primärkommunala uppdraget för att kompensera bristande ekonomiska förutsättningar i hälso- och sjukvården. Denna trend är inte önskvärd utifrån ett nationellt säkerhetsperspektiv där stigande befolkningstal och ett framgångsrikt näringsliv på Gotland är områden som den primärkommunala verksamheten behöver främja.

Vidare så straffas idag Gotland för sin struktur i utjämnningen av kollektivtrafikkostnader. En modell som idag värderar pendlingsströmmar över kommungränser, men inte beaktar att vår kommun har mellan 2 och 4 timmar till närmaste kommun.

Hälso- och sjukvård

Det finns för oss givna utgångspunkter för organiserandet av hälso- och sjukvård på Gotland och därmed behov av finansiering av den verksamheten.

- Boende på Gotland ska ha rätt till samma vård som boende har i en annan region.
- Region Gotland är den minsta sjukvårdshuvudmannen av alla regioner i Sverige. Något som för med sig många skalnackdelar och därmed driver upp kostnader och påverkar kostnadsbilden negativt.
- Vårt behov av robusthet och redundans gör att ö-läget kräver ett akutsjukhus.

Ö-läget tillsammans med den stora variationen av personer som befinner sig på Gotland över året, är en stor utmaning för hälso- och sjukvården. Beroendet av

färje- och flygförbindelser och avsaknaden av reservhamn gör ön mycket sårbar avseende persontransporter och logistik.

Ö-läget kräver ett akutsjukhus som har en större kompetensbredd, fler specialiteter, samt mer omfattande jourlinjer. Dessutom egen smittskyddsverksamhet, mer omfattande investeringar i utrustning, lokaler och teknisk verksamhet än ett jämförbart länssjukhus på fastlandet.

Staten har här en viktig roll att utforma system inom samtliga delar som ej motverkar sjukvårdens förmåga på Gotland, det gäller även kostnadsutjämnings utformning, exempelvis genom att tillämpa en ö-faktor som skulle kunna fånga Gotlands speciella strukturella behov.

Region Gotlands ö-läge ger kraftiga merkostnader för hälso- och sjukvård

Utifrån antagandet att boende på Gotland ska ha rätt till samma vård som boende har i en annan region så krävs att det vid behov, finns en tillgänglighet som annars inte funnits för en så liten population och ett så litet sjukhus. Detta är något som kraftigt påverkar kostnaderna för sjukvården.

Analysen pekar på att hälso- och sjukvården har merkostnader på mellan **257 och 277 mnkr** relaterat till ö-läget. I ett nationellt perspektiv kan det upplevas begränsat i sin omfattning men om det ställs i relation till verksamhetens nettokostnadsomslutning enligt bokslut 2022 så motsvarar det ca 14% och utgör något som är omöjligt att parera gentemot regionens övriga kostnader, eller med skattehöjningar, om det inte kompenseras i utjämningsystemet.

Ö-läget påverkar räddningstjänstens organisering och kostnader

Räddningstjänst är ett tydligt exempel på område där Gotland inte kan dra nytta av resursdelning på det sätt som sker i övriga Sverige. Idag bedöms merkostnaden vara dryga **7 mnkr** per år och beroende på säkerhetsläge och krav på robusthet torde räddningstjänstens merkostnader snarast öka över tid.

Utjämnning av kollektivtrafiken är orimlig i dagens system

Den gällande modellen för utjämnning av kollektivtrafik mellan regioner finns stor anledning att ifrågasätta ur Region Gotlands perspektiv. Modellen har ett orimligt stort ekonomiskt inflytande och straffar Gotland på märkliga grunder. Avgiften Region Gotland betalar i kollektivtrafikutjämnningen är idag 140 mnkr.

Gotland utgör en sammanhållen kommun och region. Nuvarande utjämningsmodell använder den mellankommunala arbetspendlingen som utjämningsgrund och Gotland straffas då i modellen genom att vara en sammanhållen primärkommun. Om exempelvis 70-talets intentioner om en uppdelning av regionen i 4 kommuner så skulle utjämningsgrunden se mycket annorlunda ut.

Det finns ingen annan kommun där det tidsmässigt tar mellan 2 och 4 timmar att nå sina kommungrannar. Gotlands ö-läge är här ett tydligt faktum.

Med de brister som dagens modell har avseende logik och genomskinlighet så är det rimligt att den tas bort omarbetas, exempelvis genom att pendlingsfaktorn neutraliseras för Gotland.

Summering merkostnader

En summering av de förutsättningar och behov som lyfts fram i den här rapporten innebär merkostnader på ca 275 mnkr för hälso- och sjukvård och räddningstjänst. Vi betalar utöver det en avgift i kollektivtrafikutjämningen utifrån dagens orimliga regelverk. Avgiften ligger idag på totalt 140 mnkr.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rapport: Ö-kostnader i utjämningsperspektiv – Underlag från Region Gotland till utjämningskommittén 2023
Regionstyrelsens tjänsteskrivelse 2023-09-08

RS § 311 Krigsplacering av personal

Ärendenummer: RS 2023/1419

Paragraf föregående instans: AU § 217

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att alla tillsvidare anställda samt några visstidsbefattningar inom Region Gotland, som planeringsåtgärd, ska krigsplaceras med krigsplaceringsbesked på sina ordinarie befattningar.

Sammanfattning

Region Gotland ansvarar för sina verksamheter under normala omständigheter såväl som vid samhällsstörningar, både vid fredstida kriser samt vid höjd beredskap (krigsfara/krig).

Gotland har som ö särskilda utmaningar mot bakgrund av geografiska, säkerhetspolitiska och logistiska förutsättningar.

Region Gotland har ett särskilt ansvar att upprätthålla ett stort antal samhällsviktiga funktioner. Och för att tillgodose totalförsvarets behov är alla verksamheter och dess personal oerhört viktiga att disponera vid samhällsstörningar och framförallt vid höjd beredskap. Personalen är vår viktigaste resurs vid alla samhällsstörningar.

I den av regionfullmäktige fastställda ”Policyn för civil beredskap (kris/katastrofberedskap och civil försvar för perioden 2023-2026 (RS 2022/2054) är ett av målen för mandatperioden att:

- Utveckla Region Gotlands krigsorganisation och vid behov krigsplacera personal där det anses nödvändigt.

Med utgångspunkt från detta har regionsstyrelseförvaltningen under 2023 utsett en arbetsgrupp med uppgift att se över olika alternativ för att tillgodose att Region Gotlands verksamheter kan upprätthållas om regeringen beslutar om höjd beredskap.

Grunden för detta är reglerat i ”Lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt” som anger att alla som är bosatta i Sverige, som är mellan 16 och 70 år, har en skyldighet att bidra och kan kallas in för att hjälpa till på olika sätt vid höjd beredskap.

Det finns **tre nivåer för totalförsvarsplikt**:

- **Värnplikt** i Försvarsmakten.
- **Civilplikt** inom verksamheter som regeringen bestämmer.
- **Allmän tjänsteplikt** som innebär att man tjänstgör inom verksamheter som måste fungera även vid krigsfara och krig.

Region Gotlands verksamheter omfattas framförallt av den **allmänna tjänsteplikten**.

De tre alternativ som arbetsgruppen beaktat utifrån allmän tjänsteplikt är:

- Allmän tjänsteplikt utan krigsplacering, d.v.s anställningsavtalet gäller.
- Krigsplacering av medarbetare som arbetar i samhällsviktig verksamhet, för övriga gäller allmän tjänsteplikt utifrån anställningsavtalet.
- Allmän tjänsteplikt med krigsplacering av alla disponibla medarbetare som har tillsvidare anställning samt några visstidsbefattningar (exvis AT-läkare).

Arbetsgruppen har analyserat de olika alternativen och förordar alternativet att **all tillsvidareanställd personal** inom Region Gotland krigsplaceras med krigsplaceringsbesked.

Detta är **en planeringsåtgärd** för att Region Gotland ska kunna säkerställa att samhällsviktiga funktioner fortsätter fungera även vid höjd beredskap.

Krigsplacering innebär:

- Att en person är ianspråktagen av Region Gotland för att tjänstgöra under höjd beredskap i Plikt- och prövningsverkets (PPV) register.
- Skyldighet att tjänstgöra när regeringen beslutar om höjd beredskap.

Hänsynstaganden

- Tydlighet mot alla medarbetare – alla är viktiga för helheten.
- Att krigsplacera all tillsvidareanställd personal medför väsentlig mindre administrativt arbete. Uppdatering sker 2 ggr/år i PPV register.
- De som redan har en krigsplacering exempelvis som värnpliktig i Försvarsmakten eller avtal med Hemvärnet kan i de flesta fall fortsätta med det ur ett totalförsvarsperspektiv.
- Inget krav i samband med nyanställning, utan har man redan en krigsplacering så fortsätter man med den och har man inte så krigsplaceras man inom Region Gotland.
- Om medarbetare önskar bli avtalspersonal i frivilligorganisation (ex Hemvärnet så görs detta i dialog med närmaste chef (vad gör man bäst nytta). Region Gotland bör i varje enskilt fall bedöma detta ur ett Totalförsvarsperspektiv.
- Kontinuerlig dialog (årligen) med Försvarsmakten och andra avtalsorganisationer.
- Alla med tillsvidareanställning blir i samband med utskick av krigsplaceringsbesked medvetna om att dom är skyldiga att tjänstgöra på sina ordinarie arbetsplatser om regeringen beslutar om höjd beredskap.

Bedömning

Regionstyrelsen bedömer att rubricerat beslut uppfyller lagstiftningens krav samt tillgodoser behovet för att kunna upprätthålla Region Gotlands samhällsviktiga verksamheter i höjd beredskap.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att det finns en rättslig grund och lagkrav på Region Gotland att planera för höjd beredskap i enlighet med lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Enligt överenskommelse med staten (som utgår från lag 2006:544) ska Region Gotland planera för krigsorganisation och krigsplacering av personal för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid höjd beredskap.

2. Ekonomiskt perspektiv

Huvuddelen av insatserna som omfattas av beslutet genomförs med statlig finansiering (riktade statsbidrag).

3. Barnperspektiv

Beslutet är i linje med barnkonventionens grundprinciper, exempelvis artikel 6. Barn kan bli särskilt utsatta vid samhällsstörningar (kriser och krig). Beslutet bidrar till ökad förmåga att hantera samhällsstörningar som i förlängningen bidrar till barnets bästa.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Christer Stoltz, beredskapsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-06-21
Policy för civil beredskap

RS § 312 Sammanträdesplan för regionstyrelsen och regionfullmäktige 2024

Ärendenummer: RS 2023/1343

Regionstyrelsens beslut

- Upprättat förslag till reviderad sammanträdesplan 2024 för regionstyrelsen fastställs.

Sammanfattning

Regionstyrelsen fastställde 2023-08-30 RS § 268 sammanträdesplan för 2024.

På grund av ändrade förutsättningar föreslås följande justeringar i sammanträdesplanen 2024 för regionstyrelsen:

- Regionstyrelsens sammanträde tisdagen den 29 februari flyttas till tisdagen den 5 mars.
- Regionalt utvecklingsutskotts sammanträde tisdagen den 5 mars flyttas till måndagen den 4 mars.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Förslag 4 Reviderad Sammanträdesplanering 2024
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-09-19

Skickas till

Samtliga nämnder

RS § 313 Delårsrapport 2 2023 - Räddningstjänsten

Ärendenummer: RS 2023/1716

Paragraf föregående instans: AU § 219

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen godkänner delårsrapport 2 2023.
- Räddningstjänsten får i uppdrag att vidta åtgärder för att begränsa prognostiserat underskott för 2023.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Räddningstjänstens nya organisation är förhandlad och beslutad. Den nya organisationen har samma struktur som samhällsbyggnadsförvaltningens nya organisation med avdelning och enheter. Syftet med omorganisationen är att frigöra arbetstid för att kunna utföra mer förebyggande arbete och tillsyn samt att inom ramen för totalförsvaret återuppbygga förmåga till Räddningstjänst Under Höjd Beredskap (RUHB).

Under sommaren hade Gotland extrema brandriskvärden och eldningsförbud infördes. Gotland haft trots detta haft få markbränder under sommaren. Två mer omfattande insatser har genomförts.

Trots en lyckad rekryteringskampanj i 2022 fortsätter det att vara en utmaning att rekrytera och behålla RiB-personal (räddningstjänstpersonal i beredskap), särskilt i Slite. Rekryteringen fortsätter och stationen kommer fortsatt att delvis bemannas med heltidsanställd personal.

De nuvarande bestämmelserna i Allmänna bestämmelser förändras och anpassas till de skyddsregler som finns om minsta dygnsvila i EU:s arbetstidsdirektiv. Det kommer innebära en omställning i uttryckningsstyrkans arbetsschema.

Övningsplatsen där räddningstjänsten kan öva på ett miljövänligt sätt är under färdigställande. Arbetet har pågått i 3 år och är ett samarbete med Wisbygymnasiets bygg- och anläggningsprogram.

Andra tertialet visar ett underskott med 6 882 tkr vilket är en försämring med 414 tkr jämfört med samma period 2022.

Prognos för helåret är en avvikelse mot budget med -6 712 tkr. Den främsta orsaken till detta är förstärkt bemanning med heltidsbrandmän på RiB-stationen i Slite. Brandmännens särskilda avtalspension (Sap-R) har omförhandlats och gäller från januari 2023 vilket påverkar prognosen negativt

med ca 620 tkr. Vidare påverkas prognosen och resultatet negativt av en ofinansierad heltidstjänst med ca 1,1 mnkr på helårsbasis.

Efter beslut i regionstyrelsen genomfördes en utredning av bemanning och ekonomi av Prospero. Analysen blev klar i december 2021. Samtidigt startades en intern utredning gällande budgetram och utfall med start från 2015. Den interna utredningen visade att budgetramen endast ökat med 4 % mellan 2016 och 2022.

Samhällsbyggnadsförvaltningen påbörjade arbetet med räddningstjänstens omorganisation 2022, vilken nu är i drift. Detta är en bidragande orsak till att årsprognosen i delår 2 endast försämrats med 938 tkr. Ett nära ledarskap med en god arbetsmiljö för alla medarbetare främjar det ekonomiska resultatet på sikt.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar på att räddningstjänsten får i uppdrag att vidta åtgärder för att begränsa prognostiserat underskott för 2023.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag med tillägg och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse delårsrapport 2 räddningstjänsten 2023-09-11

Delårsrapport 2 2023 - Räddningstjänsten

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-09-11

RS § 314 2024 års ekonomiska utmaning – anpassning Räddningstjänsten

Ärendenummer: RS 2023/1741

Paragraf föregående instans: AU § 220

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen godkänner förvaltningens underlag för fortsatt hantering vid kommande budgetavstämning.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

För att klara en ekonomi i balans 2024 har en översyn av räddningstjänstens verksamhet inletts. Vidare har en kort dialog förts på senaste regionstyrelsens arbetsutskott.

Den genomlysning som genomfördes 2022 visar att räddningstjänstens ekonomi inte varit i balans sedan 2015. Mellan åren 2016-2022 har budgetramen ökat med 4 %.

Till 2023 års budgetram fick räddningstjänsten utökad ram med 2 mnkr samt 1 mnkr för särskilda satsningar gällande jämställdhet och bristyrken samt 1 mnkr gällande förändrat PO-påslag. Trots detta har inte räddningstjänsten lyckats få en ekonomi i balans. Möjligheterna till detta är omöjlig utan omfattande strukturella förändringar.

2024 ökar budgetramen preliminärt med 2,1 mnkr. 0,4 mnkr för indexuppräkning, 1,5 mnkr för personalkostnadsökningar samt 0,2 mnkr på grund av höjd internränta.

För att klara en ekonomi i balans behövs ett tillskott om 6,2 mnkr till 2024.

Räddningstjänsten har under 2023 genomfört en omorganisation i syfte att frigöra kapacitet. Framst för att ge möjlighet att öka volymen för genomförd tillsyn och planering inför kommande arbete med räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB).

Bedömning

Bedömningen är att den åtgärd som behövs för att få en budget i balans är omfattande strukturella förändringar vilket kräver samsyn, samverkan och dialog där alternativa möjligheter kan presenteras.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att det inte relevant.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att genomföra uppdraget i dagens handlingsprogram och samtidigt ha en ekonomi i balans 2024 är inte möjligt.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att det inte relevant.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att det inte relevant.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att det inte relevant.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att det inte relevant.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-09-20

Skickas till

Ärende RS 2023/1461

RS § 315 Delårsrapport 2 2023 - Regionstyrelseförvaltningen

Ärendenummer: RS 2023/1709

Paragraf föregående instans: AU § 221

Regionstyrelsens beslut

- Delårsrapport 2 2023 godkänns.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att vidta åtgärder för att begränsa prognostiserat underskott för 2023.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

I bifogad handling överlämnas delårsrapport 2 för regionstyrelseförvaltningen inklusive politikerorganisationen. I rapporten (avsnitt 8.5) framgår även svar på uppdraget från delår 1 kring ”Åtgärder för att begränsa prognostiserat underskott 2023”.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar att regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att vidta åtgärder för att begränsa prognostiserat underskott för 2023.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med tillägg och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsens tjänsteskrivelse 2023-09-14

Rapport Delårsrapport 2 - 2023

RS § 316 2024 års ekonomiska utmaning – anpassning regionstyrelseförvaltningen

Ärendenummer: RS 2023/1652

Paragraf föregående instans: AU § 222

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen godkänner förvaltningens underlag för fortsatt hantering vid kommande budgetavstämning.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

För att klara ekonomin 2024 har ett besparingsarbete inletts där 4,0 mnkr har hämtas hem i den anslagsfinansierade verksamheten. Vidare förs dialog i ledningsgrupp och i andra sammanhang kring försiktighet och återhållsamhet. Väsentlig är en hård prioritering av nya uppdrag och att dessa uppdrag är finansierade.

Vad gäller måltidsverksamheten befarar förvaltningen att konsekvenserna av rådande prisutveckling ger en i stort omöjlig sats att klara ekonomin utan tillskott eller kraftigt försämrad meny.

För att kunna genomföra badhusprojektet krävs utöver tilldelade investeringsmedel även specifika driftmedel för att riva en villa på fastigheten. Detta är ett engångsbelopp för 2024.

Regionen har fått ett nytt uppdrag kring brottsförebyggande arbete från staten. Finansiering kommer via det generella statsbidraget och dessa medel borde tillföras utföraren av uppdraget.

Utvecklingen av regiongemensamma systemstödet är en förutsättning för att lyckas effektivisera, ge chefer bättre förutsättningar, skapa högre kvalitet och bättre uppföljning. Effekterna av satsningarna hamnar i förvaltningarnas verksamhet medan kostnaden tas centralt. För närvarande finns kostnader utan budgettäckning.

Utöver ovan kvarstår övriga behov av förstärkning som tidigare redovisats i mål och budgetskrivelsen. Här behöver ett ärende särskilt belysas. Det gäller ärendet om konstöversyn på Gotland. I ärendet finns beslut om att inrätta ett resurscentrum för konst i lokaler på Gotlands Kulturrum. Beslut saknas om långsiktig finansiering av bland annat dessa lokaler.

Sammantaget ses ett primärt behov av tillskott (mnkr) för:

Måltid	4,0
Badhus (tillförs tekniska nämnden)	1,5
Brottsförebyggande	0,8
Regiongemensamma IT-system	1,5
Konstöversyn - resurscentrum	0,3

Bedömning

Förvaltningens samlade bedömning är att budgeten kommer hållas 2023. Vilket till stor del beror på låga kapitalkostnader. Det finns dock obalanser mellan verksamheter, vissa fortsatt in i 2024. Inom kort när investeringsvolymen beräknas öka kommer möjligheten att parera underskott med tillfälliga överskott i kapitalkostnadsbudgeten att upphöra. För att klara ekonomin 2024 har ett besparingsarbete inletts där 4,0 mnkr har att hämtas hem i den anslagsfinansierade verksamheten. Vidare förs dialog i ledningsgrupp och i andra sammanhang kring försiktighet och återhållsamhet. Väsentlig är att en hård prioritering måste till vad gäller nya uppdrag och att dessa är finansierade.

Inom måltid (resultatenhet) arbetas med åtgärder för att försöka anpassa verksamheten till beslutad prissättningsnivå. Här föreligger en obalans beroende på inflation till närmare 4 mnkr. Måltidsverksamhetens struktur med många utbudspunkter gör det svårt att genomföra ett besparingsarbete som inte får stora konsekvenser på menyn.

De behov som påtalades i mål- och budgetskrivelsen inför budgetberedningen gäller i stort fortfarande. I dokumentet angav förvaltningen följande prioriteringsordning för eventuella tillskott:

- Tilldela medel för **kostnadsökningar i befintlig verksamhet** (index, hyres- och löneökning).
- Om möjligt **ta bort besparing**.
- Resurssätt **nya uppdrag från staten** (nytt stb).
- Förstärk resurserna kopplat till förvaltningens **regionövergripande systemansvar**.

Övrig eventuell förstärkning utifrån politisk prioritering

Kostnadsökningar i befintlig verksamhet

Förvaltningen har i ram kompenserats för bedömd löneökning, kostnadsökning för interna tjänster, index för externa avtal samt till viss del för kostnadsökningar till följd av inflationspåverkan inom måltid. Här erhöles 1,0 mnkr av det uppskattade behovet om 5,0 mnkr. Förvaltningen ser med stor oro på inflationsutvecklingen som kan öka ytterligare. Det är svårt att hantera måltids ekonomi utan tillskott. I befintlig struktur kvarstår i huvudsak endast anpassning av menyn. Vilket går emot gällande krav och målsättningar.

Det gavs även generell kompensation för hyresökningar men inga tillskott för nya hyror till följd av pågående byggprojekt (bland annat för köken i Högby och Terra Nova). För detta hade tidigare äskats om 2,6 mnkr för 2024. Förskjutningar i projekten innebär nu att behovet av medel flyttas från 2024 till 2025.

I investeringsbudgeten har beslut fattats om att bygga nytt badhus. I projektet saknas 1,5 mnkr i driftmedel för rivning av villa på aktuell fastighet.

Kvarstående behov: 4,0 mnkr för prisutveckling inom måltid och 1,5 mnkr för rivning av villa i badhusprojektet (medel för rivning tillförs tekniska nämndens budget).

Ta bort Besparing

Besparing kvarstår. Ett besparingsarbete, för att klara ramjusteringen om 4 mnkr, har inletts. För att klara detta kommer verksamhet behöva tas bort. För närvarande inventeras och konsekvensbeskrivs olika förslag inför kommande beslut i november.

Nya uppdrag från staten

Förvaltningen har fått tillkommande uppdrag från staten där finansieringen kanaliseras via det generella statsbidraget, detta avseende brottsförebyggande arbete. Dessa medel behöver tillföras förvaltningens ram för att kunna svara upp mot uppdraget. För det brottsförebyggande arbetet har i tidigare budget erhållits halvårseffekt för 2023.

Kvarstående behov: 0,8 mnkr.

Regionövergripande systemansvar

Ett flertal regiongemensamma system har utvecklats och flera är på gång. Utvecklingen av systemstödet är en förutsättning för att lyckas effektivisera, ge chefer bättre förutsättningar, skapa högre kvalitet och bättre uppföljning mm. Effekterna av satsningarna hamnar i förvaltningarnas verksamhet medan kostnaden tas centralt, för närvarande utan ekonomisk täckning vilket på sikt är ohållbart.

Kvarstående behov: 1,5 mnkr.

Övrig eventuell förstärkning

Förutom ovanstående prioritering finns ett stort behov av att utöka verksamheten. I mål och budget beskrevs behov uppgående till närmare 17 mnkr. I det ekonomiska läge som föreligger ses detta som svårt att få tillgodosett. Vilka behov som upptogs och som nollades av budgetberedningen framgår av nedanstående lista.

Äskande	Belopp, mnkr
Upphandling	1,5
Kommunikation	2,2
Almedalsveckan	0,5
Servicepunkter	1,0
Säkerhetsskydd (stb erhålls)	1,5
ÖP-arbete	0,5
Kampanj Gotland ställer om	0,5
Test kyld mat	0,5
Upphandling tvätt måltid	1,5
Gotlandsvecka måltid	0,3
Digital inkludering, bibl	0,7
Stärkt internt stöd KFA	0,8
Konstöversyn - resurscentrum*	0,3
Ökad stödgivning kultur, stöd	5,7
Stöd kultur, index	0,2
Stödgivning kultur, kvalitetssäkrad handläggning	0,7
Summa	16,9

*I detta ärende ”Uppföljning Konstöversyn på Gotland”(RS 2021/1692), finns beslut om att inrätta ett resurscentrum för konst i lokaler på Gotlands Kulturrum dock utan beslut om långsiktig finansiering.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Mål och budget 2024-2026 regionstyrelseförvaltningen (RS 2023/348)

Uppföljning Konstöversyn på Gotland (RS 2021/1692)

Badhus i Visby - tilläggsäskande (2019/959)

Skickas till

Ärende RS2023/1461

RS § 317 Motion. Inventera byggbar mark i tätorter och skolorter

Ärendenummer: RS 2022/2051

Paragraf föregående instans: AU § 210

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Regionfullmäktige beslutar att motionen ska anses vara besvarad.
-

Sammanfattning

I en motion i regionfullmäktige lyfter Centerpartiets fullmäktige-grupp åtgärder som man anser kan underlätta att få fram lämplig mark för byggande av småhus och flerfamiljshus. Motionen pekar på att Gotland är attraktivt, men att ön har bostadsbrist och att det behövs ett bostadsbyggande över hela ön. Det finns fördelar med att fokusera etableringen av nya bostäder till tätorter och orter med aktiv skolverksamhet. I motionen föreslår Centerpartiet:

- Att Region Gotland genomför markinventeringar i tätorterna och skolorterna för att underlätta bostadsbyggande.
- Att Region Gotland utifrån inventeringen förbereder byggklar mark som ett led i arbetet med aktiv markpolitik

Regionstyrelsen har remitterat ärendet till miljö- och byggnämnden, som har utrett frågan och behandlat ärendet vid sammanträde 2023-06-21. Nämnden anser att de åtgärdsförslag som motionen lägger fram är bra, men att åtgärderna lämpligen bör genomföras när en ny översiktsplan har antagits. Detta viktiga styrdokument är under framtagande och bedöms kunna finnas framme för antagande i fullmäktige under mitten av 2024. De åtgärdsuppdrag som motionen föreslår behöver ha stöd i en ny antagen översiktsplan. Uppdragen kommer att kunna utgöra en del av arbetet med en markstrategi som ska tas fram efter att översiktsplanen är antagen.

Miljö- och byggnämnden pekar också på den utredning kring enkelt byggbar mark i ett antal tätorter på Gotland som tekniska nämnden genomförde 2015 och att denna lämpligen kan användas som en grund vid kommande inventering.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har inget att erinra mot miljö- och byggnämndens förslag till besvarande av motionen och föreslår att regionstyrelsen beslutar att föreslå fullmäktige att bifalla motionen, men att arbetet med genomförande av motionens förslag får anstå till dess att en ny översiktsplan antagits. Genomförande av motionens åtgärdsförslag kan lämpligen ske som en del av framtagandet av en markstrategi för Gotland.

Ärendets behandling under mötet

Eva Nypelius (C) yrkar bifall till motionen.

Ordförande yrkar att motionen ska anses besvarad.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag om att motionen ska anses besvarad och Eva Nypelius yrkande om att motionen ska bifallas och finner att arbetsutskottets förslag vinner bifall.

Votering begärs. I omröstningen gäller ja-röst för att motionen ska anses besvarad och nej-röst för att motionen ska bifallas.

Omröstningen ger 9 ja-röster: Andreas Unger (M), Filip Reinhag (S), Håkan Eriksson (S), Thomas Karlström (S), Oscar Lindster (S), Lina Runander (M), Mariette Nicander (M), Lars Engelbrektsson (SD) och Meit Fohlin (S) samt 6 nej-röster: Eva Nypelius (C), Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C), Johan Asplund (KD), Saga Carlgren (V) och Jennifer Medin (MP).

Regionstyrelsen beslutar därmed i enlighet med arbetsutskottets förslag.

Beslutsunderlag

Miljö- och byggnämndens protokoll 2022-06-21, § 125

Motion Centerpartiets fullmäktigegrupp 2022-12-12

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-31

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-01

Skickas till

Samhällsbyggnadsförvaltningen, MEX

Teknikförvaltningen

Motionären

RS § 318 Motion. Utveckla Region Gotlands brottsförebyggande arbete för att ta tag i gängkriminalitet

Ärendenummer: RS 2023/382

Paragraf föregående instans: AU § 211

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Regionfullmäktige beslutar att motionen ska anses vara besvarad.

Sammanfattning

I motion *Utveckla Region Gotlands brottsförebyggande arbete för att ta tag i gängkriminalitet* lyfter Johan Malmros (C) med flera fram att Region Gotland är i behov av en funktion med tillräckliga resurser och befogenheter att agera samt en regionövergripande strategi för att initiera den ambitionshöjning som krävs inom området och yrkar

- Att Region Gotland tar fram ett arbetssätt som genomsyrar hela verksamheten där ambitionsnivån för brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete höjs betydligt och där en nollvision för gängkriminalitet ska vara ribban.
- Att den samordnande funktionen för brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete förstärks för att a) kunna ta fram ett regionövergripande gemensamt arbetssätt b) uppfylla de mål och aktiviteter som blir följderna av ambitionshöjningen.

Sedan motionen lämnades in, den 20 februari 2023, har det skett vissa förändringar på det brottsförebyggande området. Den 12 april 2023 fattade riksdagen beslut om en ny lag, kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (SFS 2023:196). Lagen innebär i korthet att kommunerna åläggs vissa uppdrag, som att regelbundet ta fram en lägesbild och åtgärdsplan samt att samordna det brottsförebyggande arbetet i kommunen, genom bland annat ett brottsförebyggande råd. Med den nya lagstiftningen som grund fattade regionfullmäktige den 19 juni 2023 beslut (RS 2023/458) om en ny struktur för styrning och ledning av det brottsförebyggande arbetet på Gotland.

Utveckling av det brottsförebyggande arbetet

Som beskrivits i motionen så har Region Gotland idag en begränsad verksamhet där primärt fokus ligger på det brottsförebyggande arbetet, i form av Operativt samverkansforum (OSF). OSF är också i dagsläget den huvudsakliga bäraren av den befintliga lägesbilden, ett ansvar som skulle behöva delas av fler aktörer. Därutöver pågår arbete ute i förvaltningarna som visserligen har bäring på det brottsförebyggande arbetet, men som inte samordnas under detta perspektiv. Nuvarande arbete fortsätter tillsvidare i befintlig form medan den nya beslutade brottsförebyggande strukturen är

under uppbyggnad. Den nya strukturen är i sig en ambitionshöjning på området och starten på ett vidare utvecklingsarbete. Strukturen förväntas ge förutsättningar för såväl ett samordnat regionövergripande arbete såväl som strukturerad samverkan med relevanta externa aktörer. Till hösten 2023 kommer regionstyrelseförvaltningens fokus, utöver pågående arbete med OSF, att ligga på att etablera det strategiska råd som lagen föreskriver. Det har också skickats in en ansökan till Brottsförebyggande rådet (Brå) om medel till utbildning av nyckelpersoner i ledande position liksom de tilltänkta deltagarna i ett strategiskt råd. Utbildningarna planeras även de att genomföras under hösten.

Det brottsförebyggande området är inte så välutforskat, i den mening att kunskapen om evidensbaserade metoder än så länge är ganska liten. Det finns dock ett antal olika beprövade arbetssätt som visat på goda resultat. Bland dessa finns också arbetssätt som skulle vara intressanta att titta vidare på ur ett gotländskt perspektiv. Ett område där det brottsförebyggande arbetet på Gotland skulle kunna utvecklas är den situationella preventionen, det vill säga att arbeta med specifika platser eller miljöer för att förhindra eller försvåra brott och där till exempel EST (Effektiv samordning för trygghet) är en metod för att arbeta med trygghet i det offentliga rummet. Det finns också metoder för att arbeta med social prevention, med andra ord individens benägenhet att begå brott, som möjligen skulle kunna vidareutveckla det arbete som redan pågår på ön. Ett exempel på sådan metod är SSPF (Skola, socialtjänst, polis och fritid) som fokuserar på samverkan och tidiga insatser för unga med risk för att hamna i, eller som är i begynnande kriminalitet. Innan nya metoder implementeras behöver dock en ordentlig kartläggning och orsaksanalys genomföras för att se vilka som är bäst lämpade utifrån förutsättningarna på Gotland. Dessa kan också vara frågor som är aktuella att diskutera i ett kommande strategiskt råd.

Ekonomiska förutsättningar

Regeringen har beslutat om att kompensera kommuner för den nationella ambitionshöjning som den nya lagen innebär. Statsbidragen kanaliseras till kommunerna genom allmänna statsbidrag. Ett aktivt beslut om tilldelning på kommunnivå behöver fattas, för att medlen ska kunna användas utifrån statsbidragens syfte. Brå har signalerat att de kommer att följa upp hur statsbidragen har använts för att stärka kommunernas arbete. Vid vårens budgetberedning fanns ett äskande från regionstyrelseförvaltningen om att avsätta 700 000 kr från statsbidragen till regionsstyrelseförvaltningen, för att bedriva det strategiska samordningsuppdraget som den nya beslutade samverkansstrukturen innebär. Beslut togs om att inte tilldela några resurser. Utöver statliga fördelade medel finns i dagsläget möjligheter att söka ekonomiskt stöd från Brå för planerad verksamhet som syftar till att stärka, utveckla eller utvärdera brottsförebyggande åtgärder. Denna möjlighet kommer även att finnas under 2024, sannolikt längre än så. I övrigt finansieras aktuella åtgärder inom ramen för respektive aktörs befintliga budgetram. I de fall

identifierade behov av åtgärder kräver mer resurser kommer det för Region Gotlands del att hanteras i ordinarie budgetprocess.

Bedömning

I motionen *Utveckla Region Gotlands brottsförebyggande arbete för att ta tag i gängkriminalitet* yrkas dels att Region Gotland ska höja ambitionerna för det brottsförebyggande arbetet genom att ta fram ett regionövergripande arbetssätt med en nollvision för gängkriminalitet i fokus, dels att den samordnande funktionen för brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete inom regionen förstärks för att både kunna ta fram ett sådant arbetssätt och att i förlängningen uppfylla de mål och aktiviteter som blir följderna av en sådan ambitionshöjning.

Bedömningen är att yrkandena ligger helt i linje med det arbete och de diskussioner som idag förs inom regionstyrelseförvaltningen. Delar av de yrkanden som läggs fram bedöms redan vara uppfyllda medan andra delar kvarstår. I och med den nya samverkansstruktur som regionfullmäktige fattat beslut om så bedöms grunden för ett regionövergripande arbetssätt vara på plats. Arbetet kommer att adressera hela det brottsförebyggande området även om förebyggande av gängkriminalitet sannolikt kommer att ta en viktig plats i sammanhanget. Frågan om förstärkning i form av ekonomiska resurser kvarstår och är ett politiskt beslut som behöver hanteras i en ordinarie budgetprocess. Den nya strukturen för brottsförebyggande arbete är ett första steg mot en övergripande samsyn och samordning av det arbete som sker på Gotland. Bedömningen är att de allmänna statsmedel som kopplats till den nya lagen, i sin helhet behöver allokeras till det brottsförebyggande arbetet för att arbetet också i praktiken ska kunna uppnå syftet med den nya strukturen. Som beskrivits under *Utveckling av det brottsförebyggande arbetet* finns utrymme för utveckling även av andra delar i arbetet. För att fortsätta ta kliv framåt i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet (eller som motionen beskriver – uppfylla de mål och aktiviteter som blir följderna av en ambitionshöjning), så krävs ytterligare resurser. Ambitionen i det brottsförebyggande arbetet står i relation till resursfrågan och det blir där en politisk avvägning hur prioriterat det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet är i förhållande till andra behov.

Ärendets behandling under mötet

Johan Malmros (C) yrkar att motionen ska bifallas.

Ordförande yrkar att motionen ska anses besvarad. I detta instämmer Håkan Eriksson (S).

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag om att motionen ska anses besvarad och Johan Malmros yrkande om att motionen ska bifallas.

Ordförande finner att arbetsutskottets förslag vinner bifall.

Votering begärs. I omröstningen gäller ja-röst för att motionen ska anses besvarad och nej-röst för att motionen ska bifallas. Omröstningen ger 11 ja-röster: Andreas Unger (M), Filip Reinhag (S), Håkan Eriksson (S), Thomas Karlström (S), Oscar Lindster (S), Lina Runander (M), Mariette Nicander (M), Saga Carlgren (V), Jennifer Medin (MP), Lars Engelbrektsson (SD) och Meit Fohlin (S) samt 4 nej-röster: Eva Nypelius (C), Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C) och Johan Asplund (KD).

Regionstyrelsen beslutar därmed i enlighet med arbetsutskottets förslag.

Beslutsunderlag

Motion. Utveckla Region Gotlands brottsförebyggande arbete för att ta tag i gängkriminalitet, 2023-02-20

Skickas till

Motionären

RS § 319 Medborgarförslag. Regionens överskottspengar föreslås avsättas till Birkagården

Ärendenummer: RS 2023/864

Paragraf föregående instans: AU § 212

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att avslå medborgarförslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där det föreslås att 4,3 mnkr av regionens överskott ska avsättas till Birkagården.

Birkagården är en stiftelse som bland annat har ett natthärbärge för hemlösa på Gotland. Verksamheten drivs av Visby domkyrkoförsamling i samarbete med Region Gotland, Röda korset och Hela Människan Gotland.

Medborgarförslagsinitiativtagaren skriver i sitt förslag att under hösten 2022 deklarerade regionstyrelsens ordförande att 4,3 mnkr från Region Gotlands överskott ämnar gå till "utveckling av kontorsplatser på Visborg".

Utvecklingen avser ljuddämpande insatser, förvaringsutrymmen, ergonomiska stolar samt höj- och sänkbara skrivbord. Förslaget från initiativtagaren är att dessa 4,3 mnkr istället avsätts till Birkagården med motiveringen att Birkagården och dess gäster utan tvekan lär vara i ett synnerligen större behov av dessa pengar.

Bedömning

Det beslut som initiativtagaren hänvisar till är beslut om ett tilläggsanslag på 4 300 000 kr som togs under hösten 2022. Motiveringen till tilläggsanslaget är att när det inte längre finns fasta kontorsplatser krävs, för att säkra den arbetsmiljön och ljudmiljön i kontorslokalerna, en annan möblering och annan utrustning (exempelvis fler ljudabsorbenter, förvaringsskåp, korgar och mer anpassningsbara stolar).

Tidigare års överskott går inte att använda för nya utbetalningar i år.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att förslaget bör avslås med motiveringen att regionens ekonomi inte tillåter det. Region Gotland beräknas, enligt senaste prognosen, ha ett ekonomiskt underskott 2023 på 69 mnkr.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag. Regionens överskotts pengar föreslås avsättas till
Birkagården, 2023-03-18
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-09

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 320 Medborgarförslag. Inför turistskatt istället för att höja skatten för bofasta

Ärendenummer: RS 2023/886

Paragraf föregående instans: AU § 213

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att avslå medborgarförslaget.
-

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår att regionen istället för att höja skatten för bofasta ska ta ut en turistskatt. Detta skulle, enligt förslagsställaren, innebära stora inkomster för Region Gotland som därigenom skulle kunna finansiera allt som behöver vara överdimensionerat på grund av turismen. Vidare skriver förslagsställaren att visst är det dyrt att ta sig till ön, men hen tror inte att någon avstår att åka hit på grund av en turistskatt och med Gotlands ca 1 miljon turister/besökare skulle en mindre summa per besökare fort generera stora belopp. Vidare skriver hen att ”Det kan inte va meningen att den bofasta befolkningen skall bära denna kostnad via skattsedeln, vi har redan en av de högsta kommunala skatterna i landet.”

Bedömning

En kommuns rätt att ta ut skatt är en grundläggande ekonomisk befogenhet som ger dem möjlighet att finansiera viktiga tjänster som skolor, vårdinrättningar, vägar, sophämtning och kulturaktiviteter för sina medborgare. En kommun kan inte utifrån nu gällande lagstiftning besluta om att införa en turistskatt. Skattefrågor regleras av den nationella lagstiftningen och beslutas på riksnivå av den svenska regeringen och riksdagen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag. Inför turistskatt istället för att höja skatten för bofasta,
2023-03-21

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-09

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 321 Medborgarförslag. Båthamn i Almedalen

Ärendenummer: RS 2022/997
Paragraf föregående instans: AU § 214

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att avslå medborgarförslaget.
-

Sammanfattning

Förslagsställaren föreslår att Almedalen ska återställas till hamn, med hav upp till muren och en vågbrytare vid nuvarande övergång mellan land och hav. Förslagsställaren motiverar förslaget med den bristande kunskapen om hur strandpromenaden bäst repareras och ser att ytterligare en hamn för småbåtar säkert skulle vara uppskattat bland de som har behov av gästhamnsplats i Visby.

Region Gotland avser inte att återställa Almedalen till hamn enligt förslagsställarens önskemål. Kunskapen om hur platsen bör rustas finns. Norderstrand och strandpromenaden i Visby stormskadades under vintern 2021-2022. De ytliga skadorna lagades inför sommarsäsongen 2022. Ramböll har gjort en genomlysning av konstruktionerna för att ta reda på hur framtida stormar skulle kunna påverka platserna framöver. Utredningen visar på behov av omfattande åtgärder, bland annat vågbrytare, för att säkerställa att platserna fortsatt är attraktiva och säkra för en längre period framöver.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer därmed att medborgarförslaget kan anses vara besvarat.

Bedömning

Region Gotland avser inte att återställa Almedalen till hamn enligt förslagsställarens önskemål. Ramböll har för teknikförvaltningens räkning utrett åtgärdsbehoven längs strandpromenaden. Regionstyrelseförvaltningen bedömer därmed att medborgarförslaget bör avslås.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag. Båthamn i Almedalen, 2022-08-04
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-23

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 322 Medborgarförslag. Säkra cykelvägar för bättre hälsa och bättre miljö

Ärendenummer: RS 2022/881

Paragraf föregående instans: AU § 215

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen anser medborgarförslaget besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2022-06-21 där förslagsställaren föreslår att en omprioritering av vägnätet i cykelns favör ska göras i och i anslutning till bland annat Visby. Förslagsställaren pekar på behovet av säkra cykelvägar med två mils radie ut från Visby, liksom eventuellt även i anslutning till andra orter, liksom på Fårö. Där det inte finns plats att bygga cykelväg föreslås så kallad bygdeväg eller enfältsväg. Förslagsställaren motiverar förslaget med att det i dagsläget är för farligt att cykla dessa sträckor.

Regionstyrelseförvaltningen delar förslagsställarens uppfattning att det finns stora brister i cykelvägnätet idag, i Visby och längs med länsvägarna. Det finns en cykelplan för Visby som sträcker sig till 2025, där problem och åtgärder har identifierats. Utanför Visby saknas kartläggning av behoven och en samordnad cykelplanering mellan Trafikverket och regionen behövs för att ta fram åtgärder som främjar både daglig pendlingscykling och turistcykling. Regionstyrelsen beslutade 2023-06-13, § 222, att uppdra åt regionstyrelseförvaltningen att ta fram en regional cykelplan för Gotland. Planen kan omfatta cykelvägar av olika standard och även bygdeväg kommer vara relevant att titta på. Den regionala cykelplanen kommer att tas fram i samverkan med Trafikverket och uppstart sker under hösten 2023.

Åtgärder för att förenkla och förbättra möjligheterna att cykla på Gotland är prioriterade i länsplanen för regional transportinfrastruktur 2022-2033. Där är 120 mnkr, 43 % av de totala medlen, vikta till cykelåtgärder på det statliga vägnätet. Utöver det finns möjlighet att inom länsplanen medfinansiera cykelåtgärder på det kommunala vägnätet. Att bygga cykelväg är dock dyrt, samtidigt som behoven är stora.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att medborgarförslaget med den informationen kan anses besvarat.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen delar förslagsställarens uppfattning att det finns stora brister i cykelvägnätet idag, i Visby och längs med länsvägarna. Regionstyrelseförvaltningen bedömer därför att arbetet med en regional cykelplan blir viktigt. I planen kan även konceptet bygdeväg utredas vidare.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att medborgarförslaget därmed kan anses besvarat.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag. Säkra cykelvägar för bättre hälsa och bättre miljö,
2022-06-21

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-23

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 323 Medborgarförslag. Padelbanor i Visby

Ärendenummer: RS 2021/712
Paragraf föregående instans: KFB § 46

Regionstyrelsens beslut

- Medborgarförslaget avslås.
-

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2021-04-29 där förslagsställaren föreslår att Region Gotland ska bygga kommunalt drivna padelbanor likt de kommunala tennisbanorna som byggdes under 1980- och 1990-talet. Motiveringen till förslaget är att det skulle öka möjligheten till rörelse och motion i alla åldrar där det inte skulle kosta mellan 300-400 kr att spela. Förslag till beslut är att avslå medborgarförslaget då det redan finns en utbyggd padelinfrastruktur på Gotland, både banor i kommersiell drift men även föreningsdrift.

Bedömning

Möjlighet till aktiviteter är centralt i Region Gotlands arbete. Det framgår bland annat av Fritidsplanen som fastställdes mars 2023. Antalet padelbanor på Gotland, både i kommersiell drift men även föreningsdrift, har ökat kraftigt de senaste åren. Det finns 21 anläggningar, varav 5 st inomhus. Dessa anläggningar har mellan 2 och 12 banor, banorna är placerade över hela ön, från Fårö i norr till Burgsvik i söder. Beroende på när man vill spela och vart så går det att hitta tider från 160 kr, vissa populära tider kan vara dyrare. Regionstyrelseförvaltningen ser i dagsläget att det finns en god etablering av padelbanor och även om en kommunal bana skulle bidra till mer möjlighet till aktiviteter ser regionstyrelseförvaltningen i dagsläget inget behov att prioritera anläggandet av kommunala padelbanor.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag. Padelbanor i Visby, 202-04-29
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-24

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 324 Medborgarförslag. Lägga konstgräs på A7 planen

Ärendenummer: RS 2021/471

Paragraf föregående instans: KFB § 47

Regionstyrelsens beslut

- Medborgarförslaget anses besvarat.
-

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2021-03-18 där förslagsställaren föreslår att lägga konstgräsplan på A7-området i Visby där det idag ligger en naturgräsplan. Förslagsställaren skriver att det kan motiveras med att det ligger tre skolor i området som skulle kunna använda den året runt till sina idrottslektioner. Regionstyrelseförvaltningen kommer att ta hänsyn till A7 som ett av områdena som ses över när nya konstgräsplaner ska anläggas i framtiden.

Bedömning

Det finns i Visby två konstgräsplaner, när den på Visborg färdigställs under hösten. Till det finns en konstgräsplan i Slite och en i Hemse. Framförallt planerna i Visby används flitigt, givetvis under vintern men även till viss del under sommartid. I dialog med Gotlands fotbollsförbund har regionstyrelseförvaltningen konstaterat att det finns behov av ytterligare en konstgräsanläggning i Visby. Regionstyrelseförvaltningen har fått i uppdrag att se över placering av kommande konstgräs och i den processen kommer en eventuell placering på A7 att utvärderas. Det finns även spontanidrottsplats på A7 som exempelvis skolan kan använda även om den inte är fullstor.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag. Lägga konstgräs på A7 planen, 2021-03-18
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-24

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 325 Medborgarförslag. Förlängt driftstöd, samt förlängd tillgång till ishallar för föreningar som på grund av pandemin inte kunnat bedriva sin del av verksamheten

Ärendenummer: RS 2021/184
Paragraf föregående instans: KFB § 48

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen anser medborgarförslaget besvarat.
-

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2021-01-28 där förslagsställaren lämnade som förslag att säkerställa att ishallarna skulle hållas öppet längre när restriktionerna från pandemin släppte. Anledningen var att ge barn och ungdomar som inte kunnat träna en utökad chans till en aktiv fritid. Genom att förlänga driftsstöd och öppethållande skulle detta uppnås och det skulle få effekt som mer glädje till rörelse och motion. Medborgarförslaget anses besvarad då Coronastöd redan har fördelats och anläggningar har haft förlängt öppethållande.

Bedömning

Pandemin hade stora effekter på allas möjlighet till organiserad rörelse och motion i Region Gotlands anläggningar. När pandemin till slut avtog och restriktionerna släppte, genomförde regionstyrelseförvaltningen de insatser som medborgarförslaget lyfter. Det tillfördes extra driftsstöd till de föreningar som drev egen verksamhet och Region Gotlands ishallar höll öppet längre.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag. Förlängt driftstöd, samt förlängd tillgång till ishallar för föreningar som på grund av pandemin inte kunnat bedriva sin del av verksamheten, 2021-01-28

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-25

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 326 Medborgarförslag. Aktivitetspark med trampoliner

Ärendenummer: RS 2020/21
Paragraf föregående instans: KFB § 49

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen anser medborgarförslaget besvarat.
-

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2020-01-04 där förslagsställaren föreslår att Region Gotland ska bygga en trampolinpark/aktivitetspark inomhus för året-runt bruk. Detta för att stimulera en hälsosammare livsstil, främja god folkhälsa och skapa gemenskap. Förslagsställaren nämner att Visborg skulle kunna vara ett lämpligt ställe att inrätta en sådan verksamhet. Regionstyrelseförvaltningen har uppdraget att se över aktivitetsytor i Visby och bedömer att medborgarförslaget ryms inom detta uppdrag och anser att medborgarförslaget därmed är besvarat.

Bedömning

Rörelseglädjen och de stora samhällsvinsterna i att befolkning har en aktiv livsstil är något som lyfts i den nyligen antagna Fritidsplanen. Det finns stark evidens mellan fysisk aktivitet och psykisk hälsa. En stor del av regionstyrelseförvaltningens arbete, genom kultur- och fritidsavdelningen går ut på att erbjuda och facilitera anläggningar där fritidsaktiviteter av alla möjliga slag möjliggörs. Det sker genom traditionella idrottsanläggningar såsom badhus, ishallar, idrottshallar och fotbollsplaner, det gäller den spontana, oplanerade såväl som den organiserade idrotten. Regionstyrelseförvaltningen har i uppdrag att utreda innehåll och placering i en framtida aktivitetspark i Visby. Det är dock planerat att vara en utomhuspark, och Visborg utreds inte som möjlig placering. I och med det uppdraget anser förvaltningen att medborgarförslaget är besvarat.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag. Aktivitetspark med trampoliner, 2020-01-04
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-24

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 327 Medborgarförslag. Renovera och flytta statyn med Tyra Lundgren

Ärendenummer: RS 2022/1442
Paragraf föregående instans: KFB § 50

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att avslå medborgarförslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 22-10-05 där förslagsställaren föreslår att statyn Tyra Lundgren tillverkad av konstnären Dragan Ljubez bör renoveras och flyttas från Folkuniversitet inhägnade parkering i Visby till en allmän plats i Fide, där Tyra Lundgren hade en ateljé. Förslagsställaren anser också att man bör göra platsen i Fide till en mötesplats med bänkar, fågelbad och perenna rabatter. Efter samråd med intendenten för regionens offentliga konst (vid Gotlands Museum) framgår det att konstnären Dragan Ljubez porträtt av Tyra Lundgren inte ingår i Region Gotlands konstsamling, vilket innebär att renovering och flytt inte är aktuell.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är därför att medborgarförslaget bör avslås.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att avslå förslagsställarens förslag med motivering att det föreslagna verket inte ingår i Region Gotlands konstsamling. Region Gotlands konstförvaltande resurser är starkt begränsade. Idag finns det flera verk i samlingen som väntar på att renoveras och åtgärdas. Tyra Lundgrens konst finns i regionens konstsamling och Gotlands Museum har även en egen samling med hennes konst. Region Gotland uppmuntrar förslagsställaren att ta kontakt med Fide hembygdsförening eller liknande eftersom det kan finnas intresse lokalt i närhet till den kyrkoförsamling där Fide kyrka håller en välbesökt gravplats över Tyra Lundgren.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag. Renovera och flytta statyn med Tyra Lundgren, 2022-10-10
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-29

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 328 Medborgarförslag. Nationaldagsfirande i Almedalen

Ärendenummer: RS 2022/825

Paragraf föregående instans: KFB § 51

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen anser medborgarförslaget besvarat.
-

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 22-06-08 där förslagsställaren föreslår att nationaldagsfirandet bör äga rum i Almedalen, enligt tidigare tradition sedan innan 2016.

Sedan förslagsställaren skickat in medborgarförslaget har regionstyrelseförvaltningen arrangerat 2023 års nationaldagsfirande i Visby på Paviljongspan mot bakgrund av att scenen i Almedalen redan var uppbokad. Regionstyrelseförvaltningen anser att Almedalen framåt sett är en bra plats för ett sådant firande, t.ex i samband med Hansedagarna 2025. Regionstyrelseförvaltningen utesluter inte möjligheten att nationaldagsfirandet också skulle kunna hållas på andra platser, även på landsbygderna. Medborgarförslaget anses därmed vara besvarat.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att Region Gotland framåt mycket väl kan arrangera nationaldagsfirande i Almedalen, till exempel 2025 under Hansedagarna. 2023 flyttades arrangemanget från Region Gotlands huvudentré till Paviljongspan i Visby. Arrangemanget skedde i samarbete med Länsstyrelsen, Länsteatern, Gotlandsmusiken, Gotlands museum och Visby Dansskola inför ett tusental personer. Förslaget anses därmed vara besvarat.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag. Nationaldagsfirande i Almedalen, 2023-08-25
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-25

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 329 **Fyllnadsval. Almedalsrådet**

Regionstyrelsens beslut

- Maya Arfvidson (MP) utses som ledamot i Almedalsrådet efter Micke Seid (MP).
-

Sammanfattning

Micke Seid (MP) har avsagt sig uppdraget som ledamot i Almedalsrådet.

Ärendets behandling under mötet

Maya Arfvidson (MP) nomineras som ny ledamot i Almedalsrådet.

Ordförande ställer proposition på inkomna avsägelser och nomineringar och finner att dessa bifalls.

RS § 330 **Fyllnadsval. Arvodeskommittén**

Ärendenummer: RS 2023/9

Regionstyrelsens beslut

- Ingen nominering görs.
-

Sammanfattning

Tommy Gardell (S) har avsagt sig uppdraget som ledamot/ordförande i Arvodeskommittén.

Ärendets behandling under mötet

Som ny ledamot/ordförande i Arvodeskommittén efter Tommy Gardell (S) nomineras VAKANT (S).

Ordförande ställer proposition på inkomna avsägelser och nomineringar och finner att dessa bifalls.

RS § 331 Fyllnadsval. Kultur- och fritidsberedningen

Ärendenummer: RS 2023/9

Regionstyrelsens beslut

- Som ny ledamot i kultur- och fritidsberedningen efter Lina Gottfridsson (C) utses Sofia Persson (C).
 - Som ny ersättare i kultur- och fritidsberedningen efter Lars Engelbrektsson (SD) utses Ulf Gandborg (SD).
-

Sammanfattning

Lina Gottfridsson (C) har av sagt sig uppdraget som ledamot i kultur- och fritidsberedningen.

Lars Engelbrektsson (SD) har av sagt sig uppdraget som ersättare i kultur- och fritidsberedningen.

Ärendets behandling under mötet

Som ny ledamot i kultur- och fritidsberedningen efter Lina Gottfridsson (C) nomineras Sofia Persson (C).

Som ny ersättare i kultur- och fritidsberedningen efter Lars Engelbrektsson (SD) nomineras Ulf Gandborg (SD).

Ordförande ställer proposition på inkomna avsägelser och nomineringar och finner att dessa bifalls.

Beslutsunderlag

Nominering 2023-09-18. RS 2023/1801

RS § 332 **Information. Vissa inkomna handlingar**

Sammanfattning

Till handlingarna lades följande inkomna handlingar:

Protokoll Centrala samverkanskommittén (CSK) 2023-08-28

Minnesnoteringar ägarmöte Gotlandshem 2023-09-20

RS § 333 Anmälan av delegationsbeslut

Sammanfattning

Till handlingarna lades med stöd av delegation följande fattade beslut:

- Region Gotlands ståndpunkter gällande konsekvenser av Tidöavtalets skrivningar om en ny anmälningsplikt. 2023/1420.
- Statsbidrag för förstärkt föräldraskapsstöd 2023. RS 2023/1781.
- Delegationsbeslut bisysslor regionstyrelseförvaltningen 230819-230919.
- Delegationsbeslut anställningar regionstyrelseförvaltningen 2023-08-19 – 2023-09-19.
- Delegationsbeslut bisysslor räddningstjänsten tom 2023-09-12.
- Delegationsbeslut anställningar Räddningstjänsten 2022-12-20 - 2023-08-31.
- Kultur- och fritidsavdelningens listor till regionstyrelsen till och med 2023-09-20.
- Serveringstillstånd perioden 2023-08-22 – 2023-09-18.

RS § 334 Regiondirektörens information

Sammanfattning

Regiondirektör Stefan Hollmark ger följande information:

Ny IT- och digitaliseringsdirektör

På måndag den 2 oktober börjar Regionens nya IT- och digitaliseringsdirektör, Antonios Arvanitidis. Antonios har tidigare arbetat bland annat som IT-chef i Tyresö kommun och som chef för IT-arkitektur och IT-utveckling i Huddinge kommun. Antonios har även en lång erfarenhet i olika IT-befattningar inom näringslivet.

Svenskt Näringslivs årliga ranking för kommunernas företagsklimat.

Gotlands resultat landar i år på plats 237 i rankingen vilket är 14 placeringar bättre jämfört med förra året. Rankingen baseras i år på enkätsvar från ca 221 gotländska företag.

SKR:s RD-nätverk 14-15 september

SKRs regionsdirektörsnätverk träffade 14-15 september. Följande frågor fanns på agendan:

Kompetensförsörjning ur arbetsgivarperspektiv

Kollektivavtalen:

Gemensam inriktning för regionerna:

Se över och om möjligt säga lokala överenskommelser.

Hyrbemanning:

Gemensam inriktning för regionerna:

Kraftig minskning av hyrbemanningen och om nästa steg i arbetet.

Ledning av hälso- och sjukvården under höjd beredskap

Presentation av framtaget förslag om regional ledning av hälso- och sjukvården under höjd beredskap. Tjänstemannasynpunkter in 20/9. Möte med SKR:s handläggare inom kort.

Utredningen om kommuners och regioners beredskapsansvar

Presentation av utredningens direktiv (Dir. 2023:51) och arbete. Därefter frågor, dialog och inspel från Regiondirektörsnätverket.

Beredskapsveckan 2023

Denna vecka (vecka 39) är det den årligt återkommande Beredskapsveckan. Det är en informationskampanj från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Syftet är att öka människors motståndskraft inför kris och krig.

Program för beredskapsveckan 2023 – Se särskilt dokument.